Ազգ
Azg armenian daily
14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1997, ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ #196 (1450)

Ադրբեջանը դժգոհ է Ռուսաստանի արտգործնախարարի հետ բանակցությունների արդյունքներից

ԲԱՔՈՒ, 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ինչպես գրել է Բաքվում լույս տեսնող «525 գազեթ» թերթը, Ադրբեջանի արտգործնախարար Հասան Հասանովը, մեկնաբանելով Ռուսաստանի իր պաշտոնակից Եվգենի Պրիմակովի՝ Բաքու կատարած այցը, ասել է, որ բանակցությունների ընթացքում չի հաջողվել դրական արդյունքների հասնել: Լրագրողների հետ ունեցած հանդիպման ժամանակ նա նշել է, որ բանակցությունների ընթացքում Ադրբեջանն ընդգծել է իր մտահոգությունը Ադրբեջանի համար առավել հրատապ խնդիրների՝ անցյալ ամիս Ռուսաստանի եւ Հայաստանի միջեւ կնքված ռազմական պայմանագրի եւ Հայաստանին զենքի անօրինական մատակարարման առնչությամբ: Ըստ նախարարի, Ադրբեջանն ասել է, որ Ռուսաստանն իր այս քայլերով խախտել է Մինսկի խմբի շրջանակներում ստանձնած իր պարտավորությունները: Սակայն Ռուսաստանի արտգործնախարարն ասել է, որ դա մտահոգության հիմք չի տալիս, եւ, չնայած այդ ամենին, իր երկիրը չեզոքություն կպահպանի:

ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Բոբ Դոուլը ժամանեց Երեւան

Վարկային ծրագրի մանրամասները կքննարկվեն եռօրյա այցի ընթացքում

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Երեկ ցերեկը, 14:20-ին Երեւան ժամանեց ԱՄՆ նախագահության նախկին թեկնածու եւ սենատոր Բոբ Դոուլը, որին է վստահված ղեկավարել ամերիկահայ բարերար Քըրք Քըրքորյանի հատկացրած 100 մլն դոլարի վարկային ծրագրի հիմնադրամը: «Զվարթնոց» օդանավակայանում Բոբ Դոուլին եւ նրան ուղեկցող «Լինսի» հիմնարկի գործադիր տնօրեն Ջեյմս Ալջյանին, Միացյալ հայկական ֆոնդի գործադիր տնօրեն Հարութ Սասունյանին, ուղեկցող փաստաբաններին ու հարկային պատասխանատուին դիմավորեցին ՀՀ վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանը, արդյունաբերության ու առեւտրի նախարար Գ. Նանագուլյանը, ԱԺ փոխնախագահ Կ. Ռուբինյանը, ԱԳ փոխնախարար Ա. Բայբուրդյանը, ՀՀ-ում ԱՄՆ դեսպան Փ. Թոմսենը, այլ պաշտոնատարներ: Այստեղ էլ Բ. Դոուլը կարճ հարցազրույց տվեց լրագրողներին, նշելով, որ ինքը համաձայնեց ղեկավարել այս հիմնադրամը Քըրք Քըրքորյանի խնդրանքով: Վերջինս մեծ հետաքրքրություն եւ նվիրվածություն է ցուցաբերում Հայաստանի

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

նկատմամբ: Հետեւաբար, Դոուլի ասելով, իմանալով իր նախկին հայանպաստ գործունեությունը ԱՄՆ Կոնգրեսում, նա նման առաջարկ է ներկայացրել: Եվ ինքն ու «Լինսի» հիմնարկի գործադիր տնօրեն Ալջյանը համաձայնել են ղեկավարել այդ գործը: Բոբ Դոուլը հույս հայտնեց, որ առաջիկա այցերին երեւի պարոն Քըրքորյանը կուղեկցի իրենց: Երեւանում, ըստ Ալջյանի, սկսվելու են 100 մլն դոլարի վարկի տրամադրման հետ կապված բանակցությունները, որոնց ընթացքում կճշտվեն դրանց մեխանիզմները: Երեկ ուշ երեկոյան տեղի ունեցավ Բ. Դոուլի եւ վարչապետ Ռ. Քոչարյանի հանդիպումը:

Տես ♦ էջ 2

ԵՎՐԱԽՈՐՀՈՒՐԴ

Ստրասբուրգի գագաթաժողովն ավարտվեց

Հայաստանի պատվիրակությունը ժամանեց Փարիզ

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հոկտեմբերի 11-ին Ստրասբուրգում ավարտվեց Եվրախորհրդի գագաթաժողովը, որին մասնակցեցին եվրոպական 40 երկրների պետությունների ու կառավարությունների ղեկավարներ: Առայժմ հատուկ հրավիրյալի կարգավիճակով գագաթաժողովին ներկա էին Հայաստանը, Վրաստանը, Ադրբեջանը եւ Բոսնիա-Հերցեգովինան:

Իսկ դիտորդի կարգավիճակով ներկայացված էին ԱՄՆ, Կանադան եւ Ճապոնիան:

Եվրախորհրդի գագաթաժողովի եզրափակիչ օրը Եվրոպայի պալատում ելույթ ունեցավ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը:

ՀՀ նախագահը մասնավորապես կարեւորել է եվրոպական այդ կառույցում Հայաստանի ներկայությունը: Հայաստանը լիովին կիսում է գագաթաժողովի նպատակները մարդու իրավունքների եւ ժողովրդավարության բնագավառներում: Դա հատկապես վերաբերում է քաղաքացիական հասարակության դերին, լրատվության ազատ եւ անկախ միջոցների գործունեությանը, փոքրամասնությունների իրավունքների հարգմանը, ասել է նա:

Անդրադառնալով Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման գործընթացին, Հայաստանի նախագահը նշել է. «Այն պահին, երբ ԵԱՀԿ շրջանակներում բանակցությունները մտնում են ակտիվ փուլ, ես ցանկանում եմ Ձեզ խաղաղության եւ հույսի պատգամ հղել: Ես համոզված եմ, որ արդեն հնարավոր է հակամարտությունը խաղաղ միջոցներով կարգավորել: Դա հիմնականում ենթադրում է Լեռնային Ղարաբաղի անվտանգության պահանջների երաշխիքներ, դա նաեւ բնականաբար ենթադրում է, որ պետք է անմիջական բանակցություններ վարվեն Լեռնային Ղարաբաղի եւ Ադրբեջանի իշխանությունների միջեւ»:

Նույն օրը ելույթ ունեցավ նաեւ Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը: Նա մասնավորապես հայտարարելով, թե Ադրբեջանն իր պատմության ամբողջ ընթացքում Եվրոպայի հետ սերտ կապեր զարգացնելով ու լինելով մայրցամաքի անքակտելի մասը, անկախություն ստանալուց հետո անցավ բարդ ու դրամատիկ ճանապարհ, նշեց, թե անցումային շրջանի դժվարությունները, ներքաղաքական անկայունությունը, անօրինական զինված խմբավորումների սանձարձակությունը, իշխանության բռնի տապալումների հերթականությունը, սոցիալ-տնտեսական ճգնաժամը, եւ նաեւ [illegible] Հայաստանի ագրեսիան, ստեղծեցին անարխիայի ու քաոսի, մարդու իրավունքների զանգվածային խախտումների իրավիճակ, սպառնալով Ադրբեջանի պետականությանը:

Տես ♦ էջ 2

«Նիկոֆորոս-97» զորավարժություններում ռուսաստանցի մասնագետներ

ԱՆԿԱՐԱ, 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-TRT-1: Կիպրոսի հունական մասի ազգային պաշտպանության բանակը Հունաստանի ռազմա-օդային եւ ռազմա-ծովային ուժերի հետ համատեղ սկսել է «Նիկոֆորոս-97» զորավարժությունները: Զորավարժություններին մասնակցում են կանոնավոր բանակի տասը հազար զինվոր եւ Կիպրոսի հունական մասի ազգային պաշտպանության բանակի պահեստի ինը հազար զինվոր, վեց հազար զինվոր Հունաստանից եւ մի խումբ զինվորական մասնագետներ Ռուսաստանից՝ թվով 400 մարդ: Զորավարժությունների ընթացքում կանցկացվի ամբողջ Կիպրոսի երեւակայական գրավում, միեւնույն ժամանակ երեւակայական ռմբակոծության կենթարկվեն Ադանան, Անթալիան եւ Մերսինը:

Թուրքիան զորքերը հանում է Իրաքից

13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, RFI: Անկարայից այսօր հաղորդեցին, որ Թուրքիան սկսել է դուրս բերել իր զորքերը Իրաքի հյուսիսային շրջաններից, որտեղ դրանք տեղակայվել էին քրդական անջատողականների դեմ պայքարելու համար: Իրաքի տարածքում գտնվող քրդական հենակետերը ոչնչացնելու նպատակով այնտեղ տեղակայվել էին 15 հազար զինվորներ՝ օդուժով եւ զրահատեխնիկայով: Թուրքական աղբյուրները հայտնում են, թե իբր 800 քուրդ պարտիզաններ են վնասազերծվել գործողության ընթացքում:

Վրաստանի նախագահը սպառնաց փոխել իր երկրի կողմնորոշումը

13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ», DW: Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն այսօր իր ավանդական ռադիոուղերձում նախազգուշացրեց Ռուսաստանի իշխանություններին, որ իր երկիրը կարող է այլ դաշնակիցներ ընտրել, եթե Ռուսաստանը շարունակի անտեսել Վրաստանի շահերը: Շեւարդնաձեն հայտարարեց, թե սովետական ոճի Ռուսաստանի քաղաքականությունը Վրաստանի անթաքույց դժգոհությունն է առաջացնում: «Հակառակ դրան, Գերմանիան, Ֆրանսիան եւ արեւմտյան այլ երկրներ ցուցաբերում են իրենց հետաքրքրությունը Վրաստանի հանդեպ», ասաց Շեւարդնաձեն: Նա նշեց, որ Եվրոպան առաջարկում է անհամեմատ ավելի մեծ երաշխիքներ Վրաստանի ազգային ինքնությունը պաշտպանելու համար: Որպես Ռուսաստանի անընդունելի քաղաքականության դրսեւորում Շեւարդնաձեն նշեց վրաց-ռուսական սահմանում չնվազող լարվածությունը, սեւծովյան նավատորմի վերաբերյալ Վրաստանի պահանջների անտեսումը եւ, վերջապես, այն փաստը, որ Ռուսաստանը հրաժարվում է հանձնել Վրաստանին այդ երկրի պետանվտանգության կոմիտեի նախկին ղեկավարին:

ՀՌԱԿ Պատգամավորական ժողովի մասնակիցներին

Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչությունը հիշեցնում է ՀՌԱԿ 7-րդ Հանրապետական Պատգամավորական ժողովի պատգամավորներին, որ Պատգամավորական ժողովը տեղի կունենա վաղը, հոկտեմբերի 15-ին, Թեքեյան կենտրոնի նորակառույց շենքի սրահում ժամը 10.00-ին: Պատգամավորների հաշվառումն ու գրանցումը ժամը 9.00-10.00-ը:

ՀՌԱԿ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Առանց Ղարաբաղի հարցը չի լուծվելու

Ասում է Հայաստանում ԼՂՀ մշտական ներկայացուցիչ Նաիրա Մելքումյանը

Ղարաբաղը չի ընդունել Մինսկի խմբի համանախագահների վերջին առաջարկների սկզբունքները, այսինքն՝ փուլային կարգավորման տարբերակը, որին դրական պատասխան են տվել Հայաստանն ու Ադրբեջանը: Այդ մասին հոկտեմբերի 12-ին հայտնեց Հայաստանում ԼՂՀ մշտական ներկայացուցիչ Նաիրա Մելքումյանը: Ի դեպ, նա Ղարաբաղի արտաքին գործերի նախարարի ամենահավանական թեկնածուն է եւ եկող շաբաթվա ընթացքում, երբ հաստատվի կառավարության նոր կազմը, Ն. Մելքումյանը կստանձնի այդ պաշտոնը:

«Ղարաբաղի պատասխանի էությունը հետեւյալն է. մենք նախ գոհունակություն ենք հայտնել համանախագահության ակտիվ գործունեության վերաբերյալ, ասել ենք, որ կշարունակենք աջակցել համանախագահության գործունեությանը: Նշել ենք նաեւ, որ տեսնում ենք դրական տեղաշարժեր այն առաջարկություններում, որոնք արվել են: Սակայն կան դիրքորոշումներ, որոնցից մենք չենք կարող հրաժարվել. առաջինը խնդրի փաթեթային լուծման անհրաժեշտությունն է»:

Տիկին Մելքումյանը նշեց, որ Ղարաբաղի դիրքորոշումը չէր կարող փոփոխվել, որովհետեւ չի փոխվել ստեղծված իրավիճակը: Կան իրողություններ, որոնք պետք է դրվեն կարգավորման հիմքում: Կան շահեր, որոնցից հակամարտ կողմերը չեն կարող հրաժարվել: Մի դեպքում դա Ղարաբաղի կարգավիճակն է, իսկ մյուսում՝ տարածքների ազատումը: Փոխզիջումը կարող է կայանալ այս երկու խնդիրների շուրջ: Ադրբեջանը ստանա իր տարածքները, իսկ Ղարաբաղը՝ կարգավիճակ: Նման լուծումը հնարավոր է միայն փաթեթային կարգավորման տարբերակով, որը, Ղարաբաղի կարծիքով, չի կորցրել իր հրատապությունը:

«Այն պահանջը, որը մենք դնում ենք՝ փաթեթային լուծում, միաժամանակ բոլոր խնդիրների լուծում, առավել իրատես է եւ իրականանալի»:

Տես ♦ էջ 3

ԹՄՄ

«Մեկ ազգ, մեկ հայրենիք, մեկ մշակույթ»

Թեքեյան մշակութային միությունը տոնում է իր 50-ամյակը

Երեկ Ազգային օպերայի թատրոնում սկիզբ առան Թեքեյան մշակութային միության 50-ամյակին նվիրված հանդիսությունները: Լեցուն դահլիճում ներկա մտավորականությանը՝ հայ պոեզիայի բոլոր ժամանակների ամենաքնարական ու խորաթափանց բանաստեղծներից մեկի անունը կրող մշակութային միության լայնածիր եւ բազմանիստ գործունեությանը ծանոթացրին Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության վարչության անդամ, ՀՌԱԿ ատենապետ Հարություն Կարապետյանը, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների եւ Կանադայի ԹՄՄ փոխատենապետ, գրականագետ Երվանդ Ազատյանը, Լոնդոնի ԹՄՄ նախագահ Վարդան Ուզունյանը, Լիբանանի ԹՄՄ ատենապետ Հակոբ Գույումջյանը, ինչպես նաեւ «Ազգ» օրաթերթի գլխավոր խմբագիր Հակոբ Ավետիքյանը, որը ընթերցեց ԹՄՄ հիմնադիր ավագագույն անդամ եւ ՌԱԿ Կենտրոնական վարչության նախագահ Հայկաշեն Ուզունյանի ողջույնի ճառը (վերջինս հիվանդության պատճառով հանդիսությանը ներկա չէր): Հանդիսությունը, որ համեմված էր երաժշտական ուշագրավ դրվագներով, արտիստական պատշաճ եռանդով վարում էր Ազատ Գասպարյանը:

Հանդիսության սկզբում ներկաները հարգեցին Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության նախագահ եւ կարկառուն գործիչ, վերջերս կյանքից վաղաժամ հեռացած Ֆրունզե Դովլաթյանի հիշատակը:

«Մեկ ազգ, մեկ հայրենիք, մեկ մշակույթ», այս նշանաբանն է ի սկզբանե եղել Թեքեյան մշակութային միության գործունեության առաջնային եւ հիմնական ուղղվածությունը: Այս է այն կարգախոսը, որով միությունը ապրում եւ գործում է այսօր:

Տես ♦ էջ 6

ՅՈՒՆԵՍԿՕ

«Օսմանյան կայսրության հոբելյանի միջազգայնացումը դեմ է մարդկային խղճին եւ հիշողությանը»

Այս օրերին, երբ հայ հասարակայնությունը վրդովված է ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի կողմից Օսմանյան Թուրքիայի 700-ամյակը նշելու Թուրքիայի կառավարության առաջարկը օրակարգի նյութ դարձնելու փաստից, ՀՀ ԳԱԱ արեւելագիտության ինստիտուտի գիտնականները, բնականաբար, չէին կարող շրջանցել այդ խնդիրը, եւ վերջինիս քննարկմանն էր նվիրված երեկ ինստիտուտում տեղի ունեցած գիտխորհրդի ընդլայնված նիստը:

Թուրքական նախաձեռնությունը համարելով անվերջ դիվանագիտության հերթական խորամանկ դրսեւորում, ինստիտուտի տնօրեն Նիկոլայ Հովհաննիսյանը վերլուծեց ըստ ամենայնի հաշվարկված, հեռուն գնացող այդ քայլի դրդապատճառները՝ «բեկանել» ժողովուրդների բանտի «իմիջը», մաքրել Օսմանյան կայսրության «ճակատին» խարանված արյունալի բիծը, որի «իրավահաջորդը» ժամանակակից Թուրքիան է, կանաչ ճանապարհ հարթել պանթուրքական նկրտումների համար:

Մարդկության պատմության մեջ գոյություն ունեցած բոլոր կայսրությունները հիմնվել են նվաճումների, հարեւան ժողովուրդների, նրանց քաղաքակրթությունը նվաճելու, տարածքները բռնակցելու միջոցով, եւ Օսմանյան կայսրությունը ոչ միայն բացառություն չէ այդ առումով, այլեւ ընդհակառակը, աչքի է ընկել արտառոց դաժանությամբ, արյունալի մեթոդների զանգվածային կիրառմամբ, նվաճված ժողովուրդներին ստրկացնելու եւ ձուլելու, նրանց պատմական հուշարձանները ոչնչացնելու եւ մշակութային արժեքները յուրացնելու նպատակամղված քաղաքականությամբ, ասվում է ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի տնօրեն Ֆեդերիկ Մայորին ուղղված բողոքի տեքստում, որը որոշ դիտողություններով ու լրացումներով, արժանացավ ներկաների հավանությանը: Նամակում նշվում է, որ Օսմանյան կայսրությունում ջարդերն իրականացվել են պետական քաղաքականության մակարդակով, որի բարձրակետը հայերի ցեղասպանությունն էր Առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին:

Արձանագրելով, որ սա որեւէ կայսրության հոբելյանը նշելու առաջին նախադեպը կլինի այդ կազմակերպության գոյության ընթացքում եւ կարող է հոռի ավանդույթի սկիզբ դառնալ, քննարկման մասնակիցները համակարծիք էին, որ Օսմանյան կայսրության հոբելյանին նվիրված տոնակատարությունները վիրավորական կլինեն թուրքական յաթաղանին զոհ դարձած միլիոնավոր մարդկանց հիշատակին, անցյալում կատարված հանցագործությունները մոռացության մատնելու, պատմական իրադարձություններն աղավաղելու անընդունելի փորձ՝ Յունեսկոյի հեղինակությանն անհարիր:

Ելույթ ունեցողները՝ ակադեմիկոս Գագիկ Սարգսյան, պրոֆեսորներ Մաքսիմ Խանոյան, Պարույր Մուրադյան, արեւելագետներ Գառնիկ Ասատրյան, Հակոբ Չաքրյան, Անուշ Հովհաննիսյան, Ալեքսան Խաչատրյան, ինստիտուտի փոխտնօրեն Արամ Քոսյան, հավելյալ փաստարկներ բերեցին խնդրո առարկա մտահոգիչ փաստի վերաբերյալ գիտխորհրդի վերաբերմունքը ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի ղեկավարներին փոխանցելու անհրաժեշտության օգտին, մասնավորապես նշվեց, որ ժամանակակից Թուրքիան այսօր էլ առանց քաշվելու ցեղասպանություն է իրագործում քրդերի նկատմամբ:

Վստահ, որ Օսմանյան կայսրության հոբելյանի միջազգայնացումը վիրավորում է մարդկային խիղճն ու հիշողությունը, քննարկման մասնակիցները, սակայն, թերահավատ էին ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի վճռի վրա ազդելու հավանականության նկատմամբ, մանավանդ, ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ն արդեն իսկ նախնական համաձայնություն է տվել սույն «գերմշակութային» միջոցառմանը:

Հիշեցնենք, որ խնդիրը վերջնականապես կլուծվի ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի հոկտեմբերի 21-ից նոյեմբերի 1-ը անցկացվելիք գլխավոր կոնֆերանսի ընթացքում:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Հայաստանը ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գլխավոր կոնֆերանսում զուսպ եւ մենակ չմնա

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հոկտեմբերի 21-ին կբացվի ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի կոնֆերանսը, որտեղ կհաստատվի առաջիկա երկու տարիների ընթացքում այդ հեղինակավոր կազմակերպության կողմից միջազգայնորեն նշվող հոբելյանների ցանկը: Ինչպես հայտնի է, Հայաստանի արտաքին գործերի նախարարությունը, գիտությունների ազգային ակադեմիան, տասնյակ հասարակական կազմակերպություններ, կրթօջախներ, անհատ քաղաքացիներ դիմումներ են հղել եւ շարունակում են ուղարկել ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գլխավոր տնօրենին, որոնցում ժողովուրդների ու ազգությունների բանտ դարձած, ցեղասպանություններ իրականացրած Օսմանյան կայսրության 700-ամյակը նշելու Թուրքիայի առաջարկը անհարիր ու անթույլատրելի է համարվում:

Հայաստանը գտնում է, որ ընդհանրապես քաղաքական բնույթի իրադարձությունները տեղ պետք է չունենան ՅՈՒՆԵԿՕ-ի տարելիցների ցանկում:

Թվում է, թե Թուրքիայի առաջարկը պետք է արժանանար նաեւ այլ, հատկապես Օսմանյան կայսրությունից տուժած երկրներում: Սակայն, ինչպես ասաց ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի Հայաստանի ազգային հանձնաժողովի քարտուղար Վարդուհի Ասատուրյանը, որոշ երկրներ, քաղաքական նկատառումներից ելնելով, աշխատում են չփչացնել հարաբերությունները Թուրքիայի հետ: Այնուամենայնիվ սպասվում է, որ կոնֆերանսի ժամանակ Հունաստանի, Լիբանանի, Սիրիայի, Իրանի, Ռուսաստանի ներկայացուցիչները ելույթներով ու քվեարկությամբ կպաշտպանեն Հայաստանի առաջարկները:

Նոր բուհ ԼՂՀ-ում

Հոկտեմբերի 1-ից Ստեփանակերտում գործում է Մոսկվայի ժամանակակից հումանիտար համալսարանի Ստեփանակերտի մասնաճյուղը: Բուհի նախապատրաստական եւ ստացիոնար բաժիններում սովորողների ընդհանուր թիվը հասնում է 80-ի: Ներկայումս պարապմունքները սկսված են մենեջմենթի, իրավաբանության եւ էկոնոմիկայի ֆակուլտետներում: Մոսկվայից Ստեփանակերտ է հասցվել պահանջվող տեխնիկական ուսումնական համակարգիչներ, ժամանակակից «Սոնի» մակնիշի տեսասարք եւ այլն: Բուհի ղեկավարության կարծիքով, Ստեփանակերտում ՄԺՀՀ-ի ներկայացուցչության այսօրվա հնարավորությունները բավարար են դասընթացների կազմակերպման, առարկաների պատշաճ մակարդակով դասավանդումն ապահովելու համար: Նույն աղբյուրի վկայությամբ, Ստեփանակերտի մեկնարկային հնարավորությունները ավելի մեծ են, քան ունեցել է Երեւանը:

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

2 համակարգչային դասարան ակադեմիային առընթեր

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանի Գիտությունների ազգային ակադեմիային առընթեր բացվեցին համակարգչային դասարաններ՝ նորագույն համակարգչային սարքավորմամբ: Դասարանների ստեղծմանը, որոնք յուրատեսակ համակարգչային ցանց են, օժանդակել է Լուիզ Մանուկյան Սիմոնի գլխավորած Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը:

Տիկին Մանուկյանը ծանոթացավ համակարգչային երկու դասարաններից մեկին, ուր կան մուլտի-մեդիայի գրեթե բոլոր հնարավորությունները, Ինտերնետի ցանցի մատչելիություն եւ հեռատարածական ուսուցման հնարավորություն: Անհատական համակարգիչներից բացի, դասարանում կա էկրան, ուր տեղեկատվություն կարելի է դուրս բերել ցանկացած համակարգչից:

ՀՀ ԳԱԱ նախագահության տեղեկատվական-հրատարակչական համակարգչային բաժնի ղեկավար Վլադիմիր Սահակյանի խոսքերով, Հայաստանում դժվար է գտնել համանման մի կառուցվածք համակարգչային ուսուցման համար, որից օգտվելու են ասպիրանտները եւ ՀՀ ԳԱԱ ստորաբաժանումների երիտասարդ գիտնականները: Դասարանների թողունակությունը ամսական մոտ 60 մարդ է: Ուսուցումը կսկսվի գալիք տարվա հունվարից:

ԵՎՐԱԽՈՐՀՈՒՐԴ

Ստրասբուրգի գագաթաժողովն ավարտվեց

Սկիզբը էջ 1

Այնուհետեւ խոսելով Ադրբեջանում իրականացվող այսպես կոչված ժողովրդավարական ու տնտեսական բարեփոխումների մասին, Ալիեւը նշեց, թե այդ գործընթացը դժվարանում է ղարաբաղյան հակամարտության պատճառով: Եվ անդրադառնալով հակամարտության կարգավորման գործընթացին, այդ ուղղությամբ իրականացվող միջազգային ջանքերին, Ադրբեջանի նախագահը կրկնեց Լեռնային Ղարաբաղին լայն ինքնավարություն շնորհելու Բաքվի, այսպես կոչված, մեծահոգությունը եւ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների արած առաջարկների նկատմամբ Ադրբեջանի արդեն հայտնի դիրքորոշումը:

Գագաթաժողովն ընդունեց ամփոփիչ հռչակագիր, որի բոլոր մասնակիցները համոզված լինելով, որ Եվրոպայում կայունությունը նպաստում է մարդու իրավունքների հաստատմանը եւ ժողովրդավարության ամրապնդմանը, որոշում են հաստատակամորեն պաշտպանել մարդու իրավունքները, կոչ են անում ամենուրեք վերանայել մահապատիժը, ուժեղացնել պայքարը ազգային խտրականության եւ անհանդուրժողականության դեմ, համագործակցել ազգային փոքրամասնությունների պաշտպանության գործում, ակտիվորեն պաշտպանել ժողովրդավարական զարգացումը բոլոր անդամ պետություններում:

Հռչակագրում տեղ է գտել նաեւ ահաբեկչության, կոռուպցիայի, կազմակերպված հանցագործության եւ թմրաբիզնեսի դեմ պայքարն ուժեղացնելու կոչը:

Գագաթաժողովի մասնակիցները, հաշվի առնելով Եվրոպայում ստեղծված նոր իրադրությունը, մշակեցին առաջիկա տարիների գործողությունների պլան՝ ամփոփիչ հռչակագրում արտահայտված դրույթներն իրականացնելու համար:

Եվրախորհրդի գագաթաժողովի ավարտից հետո, նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը եւ Հայաստանի պաշտոնական պատվիրակության անդամները Ստրասբուրգից ժամանեցին Փարիզ:

Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակի հրավերով չորսօրյա աշխատանքային այցի ընթացքում Հայաստանի ղեկավարը հանդիպումներ կունենա Ֆրանսիայի նախագահի, այդ երկրի վարչապետի, Ազգային ժողովի նախագահի եւ արտաքին գործերի նախարարի հետ:

Բացի այդ, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հանդիպումներ կունենա ֆրանսահայ համայնքի ներկայացուցիչների, ֆրանս-հայկական բարեկամության կազմակերպության անդամների հետ:

Իսկ հոկտեմբերի 14-ին Սորբոնի համալսարանում Հայաստանի նախագահին կշնորհվի պատվավոր դոկտորի կոչում:

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը եւ Հայաստանի պատվիրակության անդամները Երեւան կվերադառնան հոկտեմբերի 15-ին: -

Բոբ Դոուլը ժամանեց Երեւան

Սկիզբը էջ 1

Այսօր առավոտյան նախատեսված է նախաճաշ ամերիկյան գործարարների ու «Միդլենդ Արմենիա» բանկի տնօրենի մասնակցությամբ, այնուհետեւ ճեպազրույց ԱՄՆ դեսպանությունում, հետո հանդիպում ԱԺ նախագահի, փոխնախագահների եւ հանձնաժողովների նախագահների հետ: Կեսօրին Դոուլի գլխավորած պատվիրակությու[illegible]նը կճաշի հայ ձեռներեցների հետ «Արմենիա» ռեստորանում: Նույն օրը նախատեսվում է նաեւ այցելություն Ս. Էջմիածին եւ հանդիպում Գարեգին Ա կաթողիկոսի հետ, իսկ հետո նաեւ այց 2-րդ մանկական հիվանդանոց:

Երեկոյան աշխատանքային ճաշ է ծրագրված ՀՀ բանկիրների ասոցիացիայի եւ կենտրոնական բանկի նախագահի հետ: Հոկտեմբերի 15-ին նախատեսվում է այցելություն Ծիծեռնակաբերդի հուշահամալիր եւ ծառատունկ՝ ի հիշատակ Դոուլի անձնական բժշկի, որի դուստրը՝ Ալիս Քեշիշյանը նույնպես ժամանել է Երեւան: Ժամը 10:15-ին Դոուլը կայցելի [illegible] միավորում, հետո 11:15-12:15 Ընդունելությունների տանը կհանդիպի լրագրողների հետ, իսկ վերջում Արդյունաբերողների ու գործարարների միության ներկայացուցիչների հետ ճաշից հետո կմեկնի Երեւանից:

Վիճակագրական կոմիտեն հույժ գաղտնի ծառայությո՞ւն

ՀՀ վիճակագրության պետական ռեգիստրի եւ վերլուծության վարչությունից «Ազգ»-ը փորձեց հանրապետություն ներածվող մեքենաների մասին որոշ տվյալներ ստանալ, որի համար աշխատակիցները հայտնեցին, թե նախապես պետք է դիմել նամակ-խնդրանքով: Երկար եւ համառ ջանքերից հետո մեզ այդպես էլ չհաջողվեց իմանալ, թե նամակն ո՞ւմ անունով պետք է հասցեագրել: Ասել է թե վիճկոմիտեն վերածվել է հույժ գաղտնի ծառայության: Ինչեւէ, մի ավելի ու բարձրաստիճան մի պաշտոնյա տեղեկացրեց, որ համակարգից տվյալներ ստանալու համար, բացառությամբ մեկ-երկու թվերի, մյուս բոլոր տեղեկությունների դիմաց, եթե դրանք որոշակի ծավալներ են ընդգրկում, պետք է համապատասխան գումար վճարել:

Շուկայական հարաբերություններ ասածը երեւի թե լավ արմատավորվել է այս համակարգում, եւ եթե այսուհետ մյուս գերատեսչությունները տեղեկատվության դիմաց եւս գումարներ պահանջեն, ապա, կարծում ենք, աննկարագրելի կլինի լրատվամիջոցների վիճակը... Բայց տվյալ պարագայում, ինչ խոսք, շատ ավելի տուժող կողմում կհայտնվեն բարձրաստիճան պաշտոնյաները:

Ա. Ս.

Հայաստանում մշակվելու է հակածխախոտային ծրագիր

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հոկտեմբերի 13-ին տեղի ունեցավ «Ոչ ծխախոտին» շարժման կոմիտեի անդրանիկ նիստը՝ ՀՀ սոցիալական ապահովության նախարար Հրանուշ Հակոբյանի նախագահությամբ: Քննարկվեցին հակածխախոտային օրենսդրության եւ հակածխախոտային ծրագրի մշակման հարցերը, ուշադրության արժանացավ դպրոցական ծրագրերում ծխախոտի վնասների մասին հատուկ դասընթաց մտցնելու հարցը: Նիստում նշվեց նաեւ կոմիտեի նիստերը մարզերում կազմակերպելու, ծխախոտի հակագովազդային միջոցառումների կազմակերպման անհրաժեշտությունը:

Լոռու բուժսարքավորումների վերականգնումը ՄԱԿ-ի ծրագրում

Մեկնարկում է ՀՀ-ում ՄԱԿ-ի ներդրումներով բուժսարքավորումների վերականգնման ծրագիրը: Այն կսկսի Լոռու մարզում եւ ենթադրում է 100 հազար դոլարի աշխատանք: Քանի որ բուժօբյեկտների պահանջարկի հետազոտություններն արվել են ծրագիրն իրականացնող «Արտասահմանյան սարքավորումների տեխնիկական սպասարկում» երեւանյան կազմակերպության կողմից 1,5 տարի առաջ, վերջերս մարզի բուժհիմնարկներում կատարված շրջագայությունների միջոցով ճշտվեց պահանջարկի ցանկը: Նախատեսվում է բուժսարքավորումների վերականգնումը սկսել հոկտեմբերի վերջին եւ ավարտել 3-4-ամսյա ժամկետում:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է [illegible]
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh համակարգչային սարքավորումները «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

անդրադարձ

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Առանց Ղարաբաղի հարցը չի լուծվելու

Սկիզբը էջ 1

Սակայն համանախագահները հունիսին արդեն իսկ ներկայացրել են փաթեթային կարգավորման առաջարկներ, որոնք Ղարաբաղի կողմից չէին ընդունվել: Այդ կապակցությամբ Ն. Մելքումյանն ասաց, որ նախկին առաջարկներում Ղարաբաղի կարգավիճակի որոշման հիմքում ընկած են եղել Լիսաբոնի սկզբունքները, որոնք չէին կարող ընդունելի լինել Ղարաբաղի համար:

«Եվ ընդհանրապես Լիսաբոնի այդ հայտնի, տխրահռչակ սկզբունքները չունեն իրավական հիմք, որովհետեւ կոնսենսուսով չեն ընդունվել: Դա, փաստորեն, կարելի է նկատել որպես ԵԱՀԿ գործող նախագահողի անձնական տեսակետը, որը չունի իրավական ուժ»:

Չնայած համանախագահները նոր փուլային կարգավորման առաջարկներ են արել, այնուամենայնիվ Լեռնային Ղարաբաղը գտնում է, որ փաթեթային լուծման հնարավորությունները սպառված չեն, եւ համանախագահները շատ արագ են հրաժարվել այդ սկզբունքից: Տիկին Մելքումյանը նշեց, որ Լեռնային Ղարաբաղը գրավյալ տարածքները դիտում է միայն որպես իր անվտանգությունն ապահովող երաշխիքներ:

«Ուզում եմ նշել, որ միջազգային իրավունքում կա այդպիսի բանաձեւ. գրավված տարածքներ՝ որպես անվտանգության երաշխիք: Եվ մենք պնդում ենք, որ այդ անվտանգության երաշխիքները, որոնք մենք այժմ ապահովում ենք սեփական ուժերով, կարող են փոխարինվել միջազգային երաշխիքներով»:

Առաջին հերթին դա Ղարաբաղի կարգավիճակն է: Տիկին Մելքումյանն ասաց նաեւ, որ միջազգային կազմակերպությունները, մեծ տերությունները, ինչպես նաեւ տարածաշրջանի որոշ երկրներ (օրինակ՝ Իրանը) պետք է ներկայանան որպես Ղարաբաղի անվտանգության եւ միջազգայնորեն ընդունված կարգավիճակի երաշխավորող: Միայն այս պայմաններում Ղարաբաղը սեփական ուժերով իրականացվող երաշխիքներ կփոխարինի միջազգային երաշխիքներով:

«Մեր կարծիքով, ոչ մի արտառոց բան մեր առաջարկության մեջ չկա: Սա շատ տրամաբանական է, իրատեսական, իրականանալի: Այս հիմնական գաղափարները դրված են մեր ընդհանուր դիրքորոշման հիմքում եւ մեր պատասխանում»:

Մեր զրույցում անդրադարձանք նաեւ համանախագահության առաջարկած փուլային տարբերակին եւ Հայաստանի դիրքորոշմանը: Ն. Մելքումյանն ասաց, որ Ադրբեջանի նախագահը, խախտելով գաղտնապահություն պահպանելու համաձայնությունը, բացել է առաջարկությունների իմաստը, եւ Ղարաբաղը դա դիտում է որպես խիստ քննադատելիք գործողություն: Նա հաստատեց, որ ըստ առաջարկված ծրագրի, առաջին հերթին պետք է ազատագրվեին ադրբեջանական վեց շրջանները, եւ հետո միայն լուծվեր Ղարաբաղի կարգավիճակի հարցը:

Հայաստանի պատասխանի մանրամասների եւ լուրջ վերապահումների մասին նա խորհուրդ տվեց հարցնել Հայաստանի իշխանություններին՝ ասելով, որ վերջիվերջո նրանք պետք է խոսել սովորեն: Իսկ Հայաստանի ընդհանուր դիրքորոշումը գնահատվեց այսպես.

«Մեր կարծիքով, այս ընթացքում, երբ Ղարաբաղը ձեւավորվել է արդեն որպես էֆեկտիվորեն գործող պետականություն, Հայաստանի դիրքորոշումը որոշ իմաստով ստանում է երկրորդական նշանակություն: Մենք գտնում ենք, որ Հայաստանի դերը ապագա կարգավորման ընթացքում պետք է լինի որպես մեր անվտանգության եւ կարգավիճակի հիմնական երաշխավորողներից մեկի դերը»:

Հայաստանի եւ Ղարաբաղի տարաձայնությունները միայն համանախագահների պատասխաններով չեն արտահայտվում: Վերջերս հայաստանյան մամուլում մշակվում է մի գաղափարախոսություն, ըստ որի կարգավորումը պետք է իրականացվի իշխանությունների կողմից առանց ժողովրդի մասնակցության:

«Ես ուզում եմ ձեզ հիշեցնել Ղարաբաղի նախագահի պատասխանը, որ Ղարաբաղի խնդիրը ամբողջ հայ ժողովրդի խնդիրն է», ասաց Ն. Մելքումյանը:

Նա կարծիք հայտնեց, որ գուցե հանրաքվեով կամ այլ միջոցներով կարելի է որոշել, թե Հայաստանի ժողովուրդը պատրա՞ստ է շարունակելու կանգնել Ղարաբաղի թիկունքին, թե՞ արդեն համարում է, որ Ղարաբաղը միայնակ պետք է լուծի հարցը: Ընդսմին երկու տարբերակն էլ Ղարաբաղի համար ընդունելի համարվեց: Ինչպես պարզվեց մեր զրույցի ընթացքում, համանախագահների առաջարկություններում բացի Ղարաբաղի հարցի կարգավորումից, տեղ են գտել նաեւ Հայաստանին եւ Ղարաբաղին առնչվող հարցեր: Տիկին Մելքումյանը չբացառեց, որ Ստրասբուրգում Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների համատեղ հայտարարությունը վերաբերում է նաեւ այդ երկկողմանի հարցերին:

«Հայաստանն ու Ադրբեջանը բազմաթիվ ընդհանուր խնդիրներ ունեն: Այդ խնդիրների որոշ մասը նշված է նաեւ այդ վերջին առաջարկություններում: Գուցե նրանք այդ կետերը նկատի ունե՞ն, ես չեմ կարող ասել: Գուցե նրանք Նախիջեւանի հարցի մասին են խոսել, Արծվաշենի խնդրի մասին: Նրանք բազմաթիվ խնդիրներ ունեն»:

Իսկ ինչ վերաբերում է Ղարաբաղի դիրքորոշմանը, Ստրասբուրգում Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների կողմից եռանախագահության վերջին առաջարկները բանակցությունների համար հիմք ընդունելուն, ինչպես նաեւ Մոսկվայում քառակողմ հանդիպում անցկացնելու Ռուսաստանի նախագահի առաջարկներին, ապա ներկայացուցիչը առաջարկեց այդ ամենը դիտել որպես գործընթաց:

«Ցանկացած հայտարարություն, որն ընդունվում է առանց Ղարաբաղի ղեկավարության, թերի է ի սկզբանե: Երկկողմ, քառակողմ, թե քանի կողմ ձեւով՝ առանց Ղարաբաղի մասնակցության չի լուծվելու այս հարցը: Թող փորձեն: Չի լինելու այս հարցի կարգավորումը, մինչեւ Ղարաբաղը չտա իր համաձայնությունը: Եկեք դիտենք այս ամենը որպես գործընթաց»:

«Ազատություն» ռադիոկայանի հաղորդած նյութը մամուլին է տրամադրել «Երեւան» տեղեկատվական կենտրոնը

ԵՐԵՎԱՆ

Հայրենի հողը զորացավ Անդրանիկ Անդրեասյանով

Երեկ տեղի ունեցավ հուզիչ, խորհրդավոր մի արարողություն՝ մայր հողին հանձնվեց ամերիկահայ գրող, խմբագիր, հասարակական գործիչ Անդրանիկ Անդրեասյանի աճյունը: Հայաստանի գրողների միության տանը հավաքված գրողների ու մտավորականների թափորը, անցյալ տարի Մ. Նահանգներում մահացած գրողի այրին՝ տիկին Ազատուհին, դուստրը՝ տիկին Աստղիկը, ուղղվեցին Քաղաքային պանթեոն, որտեղ Շահե արք. Աճեմյանի խոսքով բացված արարողությունը ջերմ, հոգեկան բավարարություն ու հարազատներին մխիթարություն պարգեւող միջոցառման վերածվեց: Սրբազանը, որ լավ ծանոթ էր հանգուցյալ գրողին, այդ պահին ներկայացնում էր Ամենայն հայոց հայրապետին, որն իր գնահատանքի խոսքն էր հղել հանգուցյալին:

Այնուհետեւ Շահե սրբազանն ու Շիրակի թեմի առաջնորդ Գրիգորիս արք. Բունիաթյանը կատարեցին հուղարկավորության կարգը, մինչ հանգուցյալի գաղափարակից ընկերները՝ Թեքեյան մշակութային միության Ամերիկայի ու Կանադայի կենտրոնական վարչության անդամներ Երվանդ Ազատյանը եւ Օշին Քեշիշյանը աճյունասափորը իջեցնում էին գերեզման:

Օրվա խորհուրդը բնորոշող դամբանական խոսք ասաց Գրողների միության քարտուղար Աբգար Ափինյանը, այնուհետեւ՝ հանգուցյալի նախկին գործընկերներ Ե. Ազատյանն ու Օ. Քեշիշյանը անձնական վկայությամբ բնութագրեցին Անդրանիկ Անդրեասյանի հայրենանվեր, ազգանվեր կերպարը: Ազատյանն իր խոսքում ասաց, որ հակառակ Ամերիկայի ճոխ պայմանների մթնոլորտին՝ հանգուցյալ գրողն ապրում էր համեստագույն պայմաններում եւ «թուրքից վրեժխնդիր լինելու համար» 6 զավակների խնամքի ու կրթության գործը առավելապես թողել էր տիկնոջը: Իսկ Օ. Քեշիշյանը հիշեց, որ Ա. Անդրեասյանը տարիների ընթացքում շատ հարուստ գրադարան էր ստեղծել, որի կարեւորագույն մասը նվիրաբերել էր Հայաստանի Ամերիկյան համալսարանի գրադարանին:

Խոսք առավ նաեւ հանգուցյալի քաջածանոթ բանաստեղծուհի Սիլվա Կապուտիկյանը, որն իր «Հայոց պանթեոնը» բանաստեղծությունն արտասանելուց հետո խոսեց մայր հողում ազգային արժեքների մեկտեղման, թեկուզ հետմահու, հայրենի հողի հզորացման մասին:

Հրաժեշտի խոսք արտասանեց նաեւ դոկտ. Միհրան Աղբաբյանը, որ ասաց, թե հանգուցյալ գրողի բոլոր երազներն այստեղ, մեկիկ-մեկիկ կատարվում են, մնացել է վերջինը՝ Արեւմտահայաստանի վերատիրացումը, որ նույնպես կիրականանա:

Խոսեց նաեւ տիկին Ազատուհին՝ 84-ամյա այրին Ա. Անդրեասյանի: Պարզ, հստակ խոսքով նա, ամուսնու վերջին իղձը կատարածի գոհունակությամբ, շնորհակալություն հայտնեց բոլոր ներկաներին հուղարկավորությունը կազմակերպելու, մասնակցելու համար:

Այնուհետեւ գրողների տան մեծ դահլիճում տրվեց համերգ՝ Արարատյան թեմի «Մանկունք» երգչախմբի կատարմամբ, Շորա Վարդանյանի խմբավարությամբ, «Տեր կեցո», «Ի վերին երուսաղեմ», «Գրա՛, Տեր» եւ եկեղեցական ուրիշ հրաշալի երգեր հաջորդեցին միմյանց, վերացման պահեր պարգեւելով ներկաներին:

Վերջում, արդեն սուրճի սեղանների շուրջ, Անդրանիկ Անդրեասյանի անվան առաջին մրցանակը շնորհվեց Վարդան Ֆերեշեթյանին՝ գրականության ասպարեզում ունեցած վաստակի համար:

Ս. Մ.

Նշվեց իրաքահայերի հայրենադարձության 50-ամյակը

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱԳՐՈՊՐԵՍ: Իրաքահայերի հայրենակցական միության հիմնադրման եւ հայրենադարձության 50-ամյակին էր նվիրված հոկտեմբերի 12-ին Երեւանի «Զեյթուն» մշակութային կենտրոնում կայացած երեկույթը, որը կազմակերպել էր Իրաքահայերի բարեգործական մշակութային միությունը (ԻԲՄՄ): 50 տարի առաջ, 1947 թվականի հոկտեմբերի 13-ին է իրաքահայերի միակ քարավանը ժամանել Հայաստան:

«Հուսով եմ, որ մեր ժողովուրդը շուտով դուրս կգա այս ճգնաժամից, եւ մենք նոր հայրենադարձներ կունենանք», ասաց միության նախագահ, ՀՀ գյուղատնտեսության փոխնախարար Իշխան Մարտիրոսյանը (նկարում): «Անկախ Հայաստանում այսօր կառուցողական աշխատանքներից իր բարի ավանդն ու ներդրումն ունի Իրաքահայ բարեգործական միությունը, որի անդամներն իրենց ուժն ու եռանդը չեն

խնայում նաեւ սերունդների դաստիարակության գործում», նշեց Քանաքեռ–Զեյթուն քաղաքամասի համայնքապետ Ռուբեն Սինոյանը: Հետաքրքրությամբ լսվեցին նաեւ ԻԲՄՄ փոխնախագահ Դանիել Գայբակյանի՝ հայրենադարձությանը նվիրված հիշողությունները:

Մեծ հոգսերի մեջ պիտի մեծ սիրտ պահպանել

Վերջին տարիներին մեզ բաժին հասած աղետների առիթով ականատեսը դարձանք մի երեւույթի, որը Հայաստանում արմատներ չի ունեցել: Խոսքը օտար երեխաներին խնամակալության առնելու մասին է: Երկրաշարժից հետո, հասկանալի է, շատ հայ երեխաներ հայտնվեցին օտար ափերում: Սկզբնական շրջանում այս հանգամանքն առավել բացասաբար էր ընկալվում, որովհետեւ մեր մտածելակերպի շրջանակում դժվար էր տեղավորվում հարազատներ ունենալու դեպքում օտարներին ապավինելու պարագան: Հաճախ հրապարակումներ էին լինում նաեւ, թե բոլոր դեպքերում չէ՝ որ երեխաները հայտնվել են հոգածու ծնողներում: Սակայն ակնհայտ է, որ գոյություն ունի խնամակալության նման տարբերակը, որ զանազան երկրներում ընդունված կարգ է: Ի դեպ, կա 2 մոտեցում: Մի դեպքում դրանք համարվում են քո հարազատները եւ դու սեփական միջոցներով ու ցանկությամբ ես նման հանձնառություն ստանձնում, մյուս դեպքում պետությունն է միջոցներ տրամադրում, որպեսզի երեխան մեծանա ընտանեկան մթնոլորտում: Հայաստանում նմանատիպ ընդամենը մի ընտանիք գոյություն ունի: Լարիսա Հովսեփյանի (որը շուրջ 27 երեխաների է մեծացրել) խնամքի տակ ներկայումս 13 անչափահաս երեխաներ են: Այդ թվում՝ այլազգիներ:

Լարիսա Հովսեփյանին թերեւս ծանոթ են մարդասիրական գործունեություն ծավալած բոլոր հաստատություններում: «Ազգը» նույնպես առիթ է ունեցել անդրադառնալու այս ընտանիքին: Հոգսերն ու խնդիրները, որ այսօր չեն շրջանցում ոչ մեկին, տիկին Լարիսային եւս ստիպում են վազվզել այսուայնկողմ: Սա տարբեր գնահատականների է արժանանում: Նախ, որ մեր ազգակիցների համար դժվարըմբռնելի է ոչ հարազատ եւ բազմաթիվ երեխաների մեծացնելու հոգսը ստանձնելը (այն էլ՝ միայնակ կնոջ ուսերին): Իմ տեսանկյունից, խնդրի մարդասիրական կողմից անկախ, գոյություն ունի նաեւ սեփական կյանքը լեցուն դարձնելու հանգամանքը: Մյուս պատճառաբանությունը, որով տիկնոջ արարքը դրական գնահատական չի ստանում, այն է, որ գոյություն ունեն խնամքի կարոտ բազմաթիվ հայ երեխաներ, իսկ այս ընտանիքի տակ հայտնվում են անստանելի ծագում ունեցող չգիտես որտեղից «պեղվածներ»: Երրորդ, ամենամեծ մեղադրանքն այն է, որ սա իրեն իսկ ապահովելու միջոց է եւ նրա երեխաներին կարելի է տեսնել մուրացկանություն անելիս: Այս կապակցությամբ նույնիսկ ՆԳ եւ ԱԱՆ քրեական հետախուզության վարչության ընդունող-տեղաբաշխող բաժնի պետ տիկին Գ. Ասքանազյանը, ի պատասխան ՀՀ Երեւանի Կենտրոն համայնքի ժողդատարանի դատավոր Լ. Ղազարյանի գրության, ներկայացրել է տեղեկանք, որ Հրանտ Հովսեփյանը այս տարվա մայիսի 31-ին ԸՏՔ է բերվել թափառաշրջիկության եւ մուրացկանության համար: Լարիսա Հովսեփյանը, սակայն, պնդում է, որ երեխան մոլորվել է եւ Կենտրոնի ՆԳ բաժնի աշխատակիցները ԸՏՔ նրան տանելուց հենց այդպես էլ արձանագրել են: Դա եղել է դպրոցական վերջին զանգի օրը, երբ ընտանիքի ավագները Հրանտին տարել են հանդիսությունը դիտելու: Իսկ տիկին Ասքանազյանի արարքը նա որակում է որպես դիտավորություն, քանի որ նա ազգականուհին է ներկայում վիճելի տարածք համարվող մանկապարտեզի տնօրինուհի Մարո Հովհաննիսյանի, ուր բնակվում է բազմանդամ ընտանիքը: Ի դեպ, շենքի մի հատվածը զբաղեցրել է հաշմանդամ ազատամարտիկ Ա. Թովմասյանը, իսկ մի այլ հատվածը՝ գյուղնախարար Վ. Մովսիսյանը:

Ղազար Փարպեցի փողոցի 9բ հասցեում գտնվող մանկապարտեզի շենքը, որը 5 տարի դատարկ է, Լ. Հովսեփյանն իր 13 երեխաների հետ զբաղեցնում է 1,5 տարի: Մինչ այդ բնակության համար նրանց ժամանակավորապես հատկացվել էր էջմիածնի շրջանի Շահումյան գյուղում գտնվող կացարանը, որտեղ, սակայն, գրանցված չէին: Մանկապարտեզի տարածքը, ինչպես ՀՀ Գերագույն դատարանի քաղաքացիական գործերի դատական կոլեգիային ուղղված վճռաբեկ գանգատում շարադրում է Լ. Հովսեփյանը, «զբաղեցրել եմ առանց համապատասխան օրդերի, սակայն ոչ ինքնագլուխ: Երեւանի քաղաքապետարանը, կենտրոնական հանրապետական իշխանությունները եւ ղեկավար այրերը տեղյակ են վեճի առարկա տարածքն իմ կողմից զբաղեցնելու մասին եւ հայց էին նախապատրաստում այդ հարցը պետական մակարդակով լուծելու համար: Սակայն գործով շահագրգռված որոշ պաշտոնյաներ անձինք շտապել եւ վիճելի տարածքը հատկացրել են առեւտրականներին՝ անտեսելով որբ երեխաների շահերը»:

Ըստ Լ. Հովսեփյանի, վիճելի տարածքը 5 տարվա ընթացքում միայն որոշ ժամանակ վարձակալության է տրվել էլեկտրացանցին: Այս տարվա հուլիսի 30-ին Շահեն Կարամանուկյանի ստորագրությամբ Երեւանի քաղաքապետարան բնակության իրավունքն օրինականացնելու միջնորդագիր է հղվում, որի պատասխանը մինչ օրս չի տրվել: Նույն Լ. Հովսեփյանի վկայությամբ, վարձակալի բողոքի հիման վրա Կենտրոն համայնքի Սպանդարյանի դատախազ պրն Վասիլյանի վտարելու թույլտվությունը ՀՀ դատախազ Հ. Խաչատրյանը բանավոր չեղյալ է համարել: Սակայն 1997 թ. սեպտեմբերի 8-ին Սպանդարյան շրջանի ժողդատարանը, քննելով «Կենտրոն» ՓԲԸ հայցն ընդդեմ Լ. Հովսեփյանի, որոշեց վտարել նրան եւ երեխաներին Փարպեցու 9բ հասցեից էջմիածնի շրջանի Շահումյան գյուղում գտնվող կացարանը, որտեղ, ինչպես նշվում է վճռաբեկ գանգատում, «ես գրանցված չեմ եւ դատարանն իրավունք չուներ ինձ վտարել մի տարածք, որի նկատմամբ ես իրավունք չունեմ, որտեղից դուրս եմ եկել մեկուկես տարի առաջ»:

Վճռաբեկ գանգատին զուգահեռ ՀՀ Գերագույն դատարանի նախագահ Տարիել Բարսեղյանին Կանանց համահայկական միության կողմից հոկտեմբերի 6-ին հղվել է միջնորդագիր՝ «Հարցը օրենքով սահմանված կարգով լուծելու համար»: Նման միջնորդագրեր պատրաստում են նաեւ «Շամիրամ» միությունում, ՌԴ եւ Ուկրաինայի դեսպանատներում (հիշեցնենք, որ Լ. Հովսեփյանը խնամակալում է տարբեր ազգությունների երեխաների):

- Գործի՝ հոկտեմբերի 9-ին նշանակված լսումը հետաձգվեց: Հաջորդ նիստը նշանակված է այս ամսի...: Մենք մտադիր չենք կանխակալ մոտեցմամբ հանդես գալ, սակայն կարծում ենք, որ այս արեւի տակ յուրաքանչյուրն ունի սեփական անկյուն ունենալու իրավունք: Եվ մեր ազգային մտածելակերպը կարեւորելու հարցում էլ երբեք ծայրահեղ չգնանք, ու երեւույթները փորձենք դիտել իսկ մարդասիրության տեսանկյունից:

ՄԱՐԻՆԵ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

Ուժը ծնում է հակաուժ

Որո՞նք են ԼՂՀ եւ ՀՀ ճնշման եղանակները

1988 թվականից ի վեր, ադրբեջանա-ղարաբաղյան դիմակայության գրեթե բոլոր փուլերում հայ ժողովրդին եւ հատկապես նրա արցախյան հատվածին շարունակաբար սպառնում են պատժամիջոցների ենթարկելու հեռանկարով, եթե արցախահայությունը չհրաժարվի իր պահանջատիրությունից եւ ՄԱԿ-ի կանոնադրությամբ սահմանված իրավունքներից: Սկզբում Ադրբեջանի ղեկավարությունն էր սպառնում ԼՂՀ բնակչության ֆիզիկական ոչնչացմամբ: Այնուհետեւ, մինչեւ Սումգայիթի եւ Բաքվի ջարդերը, ԽՍՀՄ ղեկավար Միխայիլ Գորբաչովն էր սպառնում «անկանխատեսելի հետեւանքներով»: Այսօր արդեն հայրենական որոշ քաղաքագետներ են ակնարկում հնարավոր պատժամիջոցների մասին:

Զարմանալին այն է, որ 1989-91 թթ., երբ ռուսական հրացաններով զինված, իրարից տարանջատ գործող ֆիդայական ջոկատները դիմագրավում էին ԽՍՀՄ զինված ուժերի ընտրյալ ստորաբաժանումներին, ՊԱԿ-ի «Ալֆա» հարվածային ջոկատներին եւ ադրբեջանական հատուկ նշանակության զորամիավորումներին, մենք չէինք խոսում ճնշումների մասին: Խոսում ենք այսօր, երբ արդիական զինատեսակներով զինված ղարաբաղյան բանակը վերահսկում է թշնամուց ազատագրված 7 շրջան, երբ, չնայած ռազմաքաղաքական եւ տնտեսական շրջափակմանը, ԼՂՀ տնտեսությունը զարգանում է առաջանցիկ տեմպերով, երբ Արցախի ազատագրության գաղափարը միաբանում է բոլոր հայերին:

Հետաքրքրականն այն է, որ հնարավոր ճնշումների մասին հայտարարություններով հանդես եկողները չեն շտապում պարզաբանել, թե ի՞նչ ձեւեր կընդունի այդ գործադրվելիք ճնշումը, ի՞նչ եղանակներով եւ միջոցներով կիրականացվի: Աշխարհում սովորաբար կիրառվում են ճնշման հետեւյալ տարբերակները. ռազմական ներազդեցություն, շրջափակում, տնտեսական միջոցներ, քաղաքական մեկուսացում, ներքաղաքական կյանքի ապակայունացում եւ այլն:

Ռազմական ներազդեցության (բռնական) տարբերակը, այսինքն խաղաղության պարտադրումն, ասենք, ՆԱՏՕ-ի կամ առանձին պետությունների ուժերով բացառվում է, քանի որ հիշյալ ուժերը նախ եւ առաջ պետք է հաղթահարեն բավականին մարտունակ ու ամեն ինչի պատրաստ ԼՂՀ զինված ուժերի դիմադրությունը, երկրորդ՝ ռազմական միջամտությունը կհանգեցնի տարածաշրջանային ապակայունացման, որի հետեւանքները դժվար է նույնիսկ պատկերացնել: Ի դեպ, ՆԱՏՕ-ի ղեկավարությունն արդեն բացառել է կազմակերպության ուժերի մասնակցությունը անդրկովկասյան հակամարտություններում խաղաղապահների կարգավիճակով:

ԼՂՀ-ին եւ ՀՀ-ին շրջափակումներով սպառնալը նույնպես անհեթեթություն է այն պարզ պատճառով, որ շրջափակումն Ադրբեջանի կողմից շարունակվում է եւ շրջափակում կիրառելու քաղաքականությունը, փաստորեն, ձախողվել է Հայաստանի, Ռուսաստանի եւ Իրանի շնորհիվ:

ՀՀ-ին ճնշելու շոշափելի միակ լծակը տնտեսական պատժամիջոցների կիրառումն է, ասենք, վարկերի կրճատման միջոցով: Սակայն եւ այս պարագայում Հայաստանը կարող է օգտվել սերտորեն համագործակցելու պատրաստակամ տարբեր պետությունների օգնությունից:

Քաղաքական մեկուսացման տարբերակը նույնպես անհեռանկարային է վերոհիշյալ պատճառով: Իրանի Իսլամական Հանրապետության օրինակը ապացուցում է, որ մեկուսացումից տուժում է ոչ միայն մեկուսացվողը, այլեւ մեկուսացնողը: «Ուոլ Սթրիթ Ջորնըլի» մեկնաբանի համոզմամբ, ԱՄՆ իշխանությունները եկել են եզրակացության, որ Իրանի մեկուսացումը միայն նպաստում է Թեհրանի եւ Մոսկվայի կապերի ամրապնդմանը, այնինչ ԱՄՆ բարեկամական դիրքորոշումն Իրանի նկատմամբ կհանգեցներ հակառակին:

Անհաջողությամբ կպսակվեն նաեւ ՀՀ եւ ԼՂՀ ներքաղաքական իրավիճակի ապակայունացման փորձերը, քանի որ Ղարաբաղի հարցում հայկական ընդդիմությունը ավելի վճռական է տրամադրված, քան ՀՀ էսթեբլիշմենթը: Ներքաղաքական իրավիճակը ՀՀ-ում կապակայունանա միայն այն դեպքում, եթե պաշտոնական Երեւանը գնա միակողմանի զիջումների հօգուտ Ադրբեջանի:

Այնպես որ, ԼՂՀ-ի եւ ՀՀ-ի վրա ճնշում գործադրելու հնարավորությունը, մեղմ ասած, խնդրահարույց է ու անհեռանկարային: Ադրբեջանը եւ միջնորդ երկրների ներկայացուցիչները պետք է գիտակցեն, որ ճնշումներով ու պատժամիջոցներով հնարավոր է հասնել միայն կարճաժամկետ հաջողության, այն էլ՝ աշխարհի ոչ բոլոր տարածաշրջաններում: ԼՂՀ-ն, ամբողջ հայությունը զիջելու տեղ այլեւս չունեն: Միացման գաղափարից հրաժարումը եւ ԼՂՀ հռչակումն արդեն մեծագույն զիջում է հօգուտ Ադրբեջանի: Հերթը Բաքվինն է, որը ձգտում է ստանալ ամեն ինչ ոչինչ չզոհաբերելով: Ուժի գործադրման դեպքում հակամարտությունն էլ ավելի կխորանա եւ կընդլայնվի, ընդգրկելով տարածաշրջանի նորանոր պետություններ: Քաղաքական հակամարտություններում գործում է ֆիզիկայի օրենքը. ուժը անխուսափելիորեն ծնում է հակաուժ:

ՎԱՀՐԱՄ ԱԹԱՆԵՍՅԱՆ

Պարտվածն էլ պետք է մտածի հաղթողի «դեմքը փրկելու» մասին

Արցախյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման ներկա փուլում շրջանառության մեջ է մտել կողմերի «դեմքը փրկելու» հասկացությունը: Դա իրենց ասուլիսներում շեշտեցին թե ՀՀ նախագահը, թե ԼՂՀ նախագահը, ընդսմին, ենթատեքստն այն էր, որ նրանք երկուսն էլ մտածում են հակառակորդին «դեմքը փրկելու» հնարավորություն ընձեռելու մասին: Եթե ելնենք այն հայեցակետից, որ համաշխարհային հանրության աչքում մենք հաղթող կողմ ենք, ապա պարտվածի հանդեպ նման մեծահոգությունը միանգամայն արդարացված է: Բայց եթե նկատի առնենք, որ Ադրբեջանը ամենեւին չի ընդունել եւ մտադիր էլ չէ ընդունել իր պարտությունը, ավելին՝ աշխարհով մեկ հոխորտում է, թե ինքը «չի ուզում» հարցը լուծել «ուժի դիրքերից», ապա չենք կարող այս դեպքում հարց չբարձրացնել նաեւ հաղթողի, Արցախի «դեմքը փրկելու» անհրաժեշտության մասին եւ հարկադրված ենք դա շարադրել Մինսկի խմբի եռանախագահությանը:

Չգիտեմ, մեր դիվանագիտությունն այդ արե՞լ է, թե՞ ոչ, բայց կարծում եմ, թե ճիշտ ժամանակն է, որ եռանախագահների առաջ կտրուկ դրվեն, օրինակ, այսպիսի հարցեր. ի՞նչ է նշանակում «Ղարաբաղի հայկական համայնք» բառակապակցությունը Բաքվի շուրթերին: Արցախահայությունն իր հողում, իր պատմական բնօրրանում «համայնք» լինել չէր կարող, նա բնիկ ժողովուրդ է, իսկ ահա ադրբեջանցիներն այդ հողի վրա ապրել են իբրեւ «համայնք»: Վիճարկել այս ճշմարտությունը նշանակում է արցախահայությանը [illegible], վիճարկելու անհնարին [illegible] համաձայնության գալու որեւէ հնարավորություն: Երկրորդ, ի՞նչ է նշանակում «հայ-ադրբեջանական հակամարտություն» բառակապակցությունը: Սրա ենթատեքստն այն է, որ հակամարտությունը ոչ թե իր ու Ղարաբաղի, այլ իր ու Հայաստանի միջեւ է եւ խնդիրն ընդամենը երկու երկրների տարածքային վեճի մասին է: Բայց վեճը ադրբեջանական բռնակալության 70-ամյա խժդժություններին այլեւս դիմանալ չկարող արցախահայության քաղաքակիրթ ըմբոստությանը Բաքվի կողմից բռնի ուժ հակադրելու արդյունքով թեժացած «վեճ» է: Վիճարկել այս ճշմարտությունը, նշանակում է սրբել Ադրբեջանի սումգայիթյան խայտառակությունը, հայկական խաղաղ բնակչության հետագա ջարդերը, պատերազմի սանձազերծումը Արցախի եւ Հայաստանի դեմ, որոնք, բնականաբար, չէին կարող չառաջացնել հակահարվածի անհրաժեշտություն: Բաքուն պետք է հասկանա, որ քանի դեռ ինքը հրապարակավ չի ընդունել ու դատապարտել 70-ամյա իր քաղաքականության սխալ լինելը, իսկ 1988-ի փետրվարի 20-ից հետո մարզն իր տարածքում բռնի պահելու կործանարարությունը, նրա անկեղծությանը անկարելի կլինի հավատալ: Այս հարցում Բաքվի դրսեւորած դիրքը, այն է Հայաստանին «ագրեսոր», իսկ իրեն «անմեղ զոհ» ներկայացնելու քաղաքականությունը, կրկին անհնարին է դարձնում համաձայնության գալու որեւէ հնարավորություն:

Այս քաղաքականության շարունակությունն է Ստեփանակերտին իբրեւ հակամարտության կողմի ճանաչելու Բաքվի համառ հրաժարումը: Ադրբեջանը պետք է հասկանա, որ այժմ աշխարհում չկա որեւէ ուժ, որը հարկադրի արցախահայությանը դադարեցնելու զինված դիմադրությունը: Դա կարող է անել Բաքուն միայն սեփական մեղքերն ընդունելով եւ Ստեփանակերտի հետ ուղղակի երկխոսության մեջ մտնելով, որը միակ հնարավորությունն է առանց պատերազմի վերադարձնելու իր այսպես կոչված «գրավյալ» որոշ տարածքներ ետ ստանալու համար, այն էլ, անշուշտ, այն պայմաններով, որին կհամաձայնի Ստեփանակերտը: Ոչ ով, ոչ Քլինթոնը, ոչ Ելցինը, ոչ Շիրակը, ոչ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը չեն կարող հրաման տալ հայկական զորքերը զինաթափելու մասին: Արցախյան բանակը կա եւ լինելու է որպես մի ուժ, որի հետ Բաքուն ստիպված է հաշվի նստել, եւ որպեսզի այդ ուժն այլեւս վախ չներշնչի իրենց՝ պիտի ճանաչեն նրա գոյությունը եւ փաստաթղթերով, միջազգային իրավունքի նորմերին համապատասխան, կանոնակարգեն Բաքու-Ստեփանակերտ հարաբերությունները:

Չանդրադառնալով այլ հարցերի, ընդգծեմ, որ միայն այս կերպ հնարավոր կլինի «փրկել» ոչ միայն պարտված Ադրբեջանի, այլեւ հաղթանակած Արցախի «դեմքը»: Ընդունելով հայկական «ագրեսիայի» ենթարկված «անմեղ զոհի» կեցվածք եւ չմտահոգվելով իր հաղթական [illegible] վարկի մասին, Ադրբեջանն իրեն դնում է նվաստացուցիչ, ողորմելի վիճակում մի կողմից, եւ անհնարին է դարձնում բանակցությունները սկսելը մյուս կողմից: Բայց Բաքուն չպիտի մոռանա, որ բանակցությունները իր միակ հույսն են, եւ դրանք շատ ավելի իրեն են պետք, քան մեզ:

[illegible]

ՀԱՅԵՑԱԿԵՏ

Ժողովրդավարությունը ապազգային գաղափար չէ

Ազգային գաղափարախոսությունը, որպես ոչ այնքան պետական քաղաքականության, որքան համապատասխան ծրագրերի գործնական իրականացման մեխանիզմ, դատարկ տեղը չի ծնվում: Այն պայմանավորված է տվյալ ազգի եւ պետական կառույցի, անցյալի ու ներկայի համեմատմամբ, ինչպես նաեւ ընթացիկ ժամանակահատվածի մի շարք յուրահատկություններով: Մասնավորապես կան երկրներ եւ այդ թվում առավել զարգացած քաղաքակրթություններ, որոնց համար ազգային գաղափարախոսությունը ոչ միայն «օրգանիզմի համար օտար մարմին է», այլեւ խիստ հակացուցված երեւույթ: Այսպես օրինակ, Նոր աշխարհամասի մի շարք երկրներ, որպես ապազգային քաղաքականության արգասիք, անգամ մեծ ցանկության դեպքում «չեն կարող հարգել ազգերի իրավունքները», քանզի հենց այդ իրավունքների ոտնահարման «շնորհիվ են» գտել իրենց տեղը արեւի տակ: Ուստի եւ պատահական չէ, որ ԱՄՆ-ի պես մի երկիր, որն այսօր համարվում է համաշխարհային ժողովրդավարության կենտրոն, «պետական կոսմոպոլիտիզմի» գլխավոր քարոզիչն է եւ քաշագողը: Հարգելով առանձին սուբյեկտի իրավունքները եւ մարդուն դիտելով նախեւառաջ որպես «մոլորակի քաղաքացի»՝ նա չի ցանկանում ընդունել ազգային պատկանելության գաղափարը, քանի որ դա համահունչ չէ երկրի ծագումնաբանությանը: Այնուամենայնիվ, հնդկացիների առանձնավայրերը եւ Կու-կլուքս-կլանի ամուր դիրքերը որեւէ կերպ չեն ընկալվում ոչ մի ժողովրդավարության գաղափարի ներքո: Փաստորեն, ներկայիս աշխարհում ամենաթափանց ժողովրդավարությունն այն կավն է, որից հմուտ քանդակագործը ցանկացած պահին կարող է շինել ցանկացած Կրեսոսի եւ նրան ներկայացնել համաշխարհային աճուրդի: Այդուհանդերձ, գաղտնիք չէ, որ դասական ժողովրդավարությունը եւ ազգային գաղափարախոսությունը երբեք հանդես չեն եկել հրարամերժ կատեգորիաների տեսքով եւ աշխարհի առաջին դեմոկրատ Սոլոն Աթենացու հայտնի բարեփոխումները սրա ամենալավագույն ապացույցն են: «Հելլենները բարբարոսներ չեն», ասում էր նա, «եւ այն հանգամանքը, որ Սպարտայում դեռ գործում է օլիգարխիա, պատիվ չի բերում հելլեններին»:

Այս առումով հետաքրքիր է աթենական ժողովրդավարության փառապանծ առաջնորդներից մեկի՝ Պերիկլեսի հետեւյալ միտքը. «Մեր պետական համակարգը այլ՝ արդեն հայտնի կառույցների կրկնօրինակությունը չէ: Մեր համակարգը կոչվում է ժողովրդավար, քանի որ հենված է ոչ թե քաղաքացիների փոքրամասնության, այլ մեծամասնության վրա»: Ըստ էության, հունական դասական ժողովրդավարության կարգախոսները երկուսն էին՝ «Մենք հելլեններ ենք եւ ոչ թե բարբարոս» եւ «մեր պետական համակարգը հիմնված է քաղաքացիների գերակշիռ մասի շահերի վրա»: Տվյալ դեպքում, ինչպես դժվար չէ նկատել, ազգային գաղափարախոսությունը եւ ժողովրդավարության ինստիտուտները հակասության մեջ չեն:

Ինչ խոսք, կարելի է բերել շատ օրինակներ, պատմությունից քաղված շատ փաստեր, որոնք թույլ չեն տալիս հենց այնպես՝ միանշանակորեն դատել երկու կատեգորիաների կապակցվածության մասին: Բերվածները համաշխարհային պատմության առավել ցայտուն օրինակներն են, որոնք, ինչպես տեսնում ենք, կրկին հակասության մեջ են: Ուստի եւ վերադառնալով մեր հրապարակման բուն էությանը, ստիպված ենք կրկնել, որ «ազգային գաղափարախոսություն» կոչվածը դատարկ տեղը չի ծագում եւ պայմանավորված է մի շարք յուրահատկություններով:

Մեր ազգի գլխավոր յուրահատկությունը այն է, որ հայերի շուրջ 60 տոկոսը ներկայումս բնակվում է հայրենիքից դուրս՝ ուղղակիորեն ենթարկվելով ձուլման վտանգին: Սա աննախադեպ երեւույթ է համաշխարհային պատմության մեջ եւ տվյալ դեպքում, առանց ազգային գաղափարախոսության հիմքի վրա դրված միջոցառումների իրականացման, մեր ազգը «շատ հեռու չի գնա»: Հիշեցման կարգով նշենք, որ պատմությունը դեռ չգիտի որեւէ դեպք, երբ որեւէ ազգ լքել է իր բեմը զանգվածային ջարդերի, պատերազմների կամ երկրաբանական աղետների հետեւանքով: Մեծ քաղաքակրթության տեր շումերները եւ աքքադացիք, խեթերը եւ էլամցիները ու էլի մի շարք «հավերժ ազգեր» աղքսացրել են ժողովրդագրական բառարանները սոսկ ձուլման պատճառով: Ձուլման ընթացքում նրանք արդեն «կոսմոպոլիտ էին»: Երբ շարքային շումերացու համար Գիլգամեշի էպոսը դադարեց արժեք լինելուց, ապա նա դադարեց լինել ազգային ինչ-որ պատկանելության կրող: Ներկայումս, անկախության 6 տարիների ընթացքում Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս է եկել շուրջ մեկ միլիոն մարդ: Զուգահեռաբար գրադարաններն ու գրախանութները վերածվել են կազինոների եւ այլ տիպի խաղատների: Այնտեղ նորօրյա կոսմոպոլիտները խաղում են «ազգ» հասկացության հետ: Միեւնույն ժամանակ փաստ է, որ 1991-ին մեր երկիրը դեռ տեր էր անգնահատելի մի հարստության՝ զարգացած մարդկային ռեսուրսների, հատկապես առաջատար տեխնոլոգիաների մշակման եւ տեսական մտքի ձեւավորման ոլորտներում: Բացի այդ, հանրապետությունում գործում էր արվեստի մարդկանց հարուստ բանակ, որոնց «կոսմոպոլիտիզմը» (արդեն հասկացության իսկական՝ սուբյեկտիվ, այլ ոչ թե պետական առումով) ազգի գոյության եւ զարգացման երաշխիքն էր: Այնուամենայնիվ, իշխանության եկած մարդիկ, չցանկանալով առաջիններիս ակամա ազգային գործունեության համար փորել նպատակահարմար հուներ, նրանց շաղ տվեցին աշխարհով մեկ, դրանով իսկ հրաժարվելով այսեւայլ ժառանգությունից: Ներկայումս հանրապետությունում հայտնի չէ ազգային միտքը: Նա դուրս է մղված երկրի քաղաքական եւ սոցիալական շրջանառությունից, եւ խեղճ որբուկի պես ապաստանել է այլ եզերքներում: Ընդ որում, «պաշտոնական միտքը» սոսկ պատմական գրականությունը կամ պատմությունը չէ, նա ներառում է ազգի նվաճումների ողջ հանրագումարը, այդ թվում նաեւ ինտերնացիոնալ բնույթի այնպիսի դրսեւորումներ, ինչպիսիք ճշգրիտ եւ բնական գիտություններն են, երաժշտությունն ու կերպարվեստը, վերջիվերջո, կրթական ողջ համակարգը: Ազգային գաղափարախոսությունը «դատարկ հայրենասիրություն չէ»: Եթե հանրապետության Ազգային ժողովը ձեւավորվում է ոչ թե ժողովրդի ընտրյալներից, այլ նախապես նշանակված մարդկանցով, ապա սա արդեն ակնհայտ ապազգային քաղաքականություն է: Եվ որքան էլ վերջիններս խոսեն ազգի խնդիրների մասին, միեւնույն է, համոզիչ չէ: Մինչեւ որ ազգային արժեքները երկրի քաղաքացու կողմից չընկալվեն որպես այդպիսիք, նա չի կարող տեսնել եւ առանձնացնել համաշխարհային արժեքները: Ուստի եւ հնարավորություն չի լինի պարզելու սեփական տեղը այս աշխարհում: Այսօր օրհասական խնդիր է դարձել ազգայինի վերականգնումը: Իրավ, դժվար է պատկերացնել, թե ինչպիսի՞ հակասության մեջ է դա գտնվում ժողովրդավարության գաղափարի հետ: Երբ ազգային եկամտի ավելի քան 60 տոկոսը գտնվում է երկրի բնակչության ընդամենը 4-5 տոկոսի ձեռքում, երբ բնակչությունը դադարում է սեփական պետության մեջ գործոն լինելուց եւ երբ այդ պետությունը, որպես այդպիսին, էթնիկ (նույնիսկ միատարր) կառույց է, ապա սա նշանակում է ապազգային քաղաքականության կիզակետ: Եվ եթե ժողովրդավարությունը այն է, երբ սոված ազգի ֆոնի վրա, հանրապետության տարածքով շրջում է աղանդավորների 300 հազարանոց կուռ բանակը, երբ նորօրյա հայաստանցի կաթողիկոսի համար Մասիսը սար է, իսկ հայոց պատմությունը՝ լավագույն դեպքում դպրոցական դասագիրք, երբ «բովանդակ» աշխարհը 20-րդ դարի վերջում հայաստանցուն բացատրում է, որ երկու անգամ երկուսը չորս է, իսկ Եգիպտոսում, օրինակ, կան բուրգեր, ու երբ վերջապես անառակ որդին դառնում է ավելի հարգի, քան գրադարանը, ապա այդ դեպքում «ժողովրդավարությունը» երեւի թե մեզ հարկավոր չէ:

ԱՐՍԵՆ [illegible]

ԱԶԳ

միջազգային

«Մոջահեդինե խալղը» ահաբեկիչների ցուցակում

1997 թ.-ի հոկտեմբերի 8-ին ԱՄՆ պետքարտուղարությունը հրապարակեց ահաբեկչական խմբերի ու կազմակերպությունների ցանկը, շուրջ 30 անուն: Ցուցակում ընդգրկված է նաեւ արտերկրում գտնվող Իրանի ընդդիմադիր «Մոջահեդինե խալղ» (հանուն ժողովրդի մարտնչողներ) կազմակերպությունը, որի կենտրոնը տեղակայված է Իրաքի՝ Իրանին սահմանամերձ շրջանում: Թեհրանի արձագանքը Վաշինգտոնի այդ քայլին եղավ դրական: Հոկտեմբերի 12-ին Իրանի ԱԳ նախարարության խոսնակ Մահմուդ Մոհամմեդին հայտարարեց, որ ԱՄՆ-ի դիրքորոշումը «Մոջահեդինե խալղի» նկատմամբ հիմնված է իրական հիմքերի վրա, սակայն Վաշինգտոնը չպետք է բավարարվի միայն խոսքով, այլ մոջահեդների դեմ կիրառի օրենքով նախատեսված միջոցառումներ:

«Մոջահեդինե խալղ» կազմակերպությունը սկզբնավորվել է 60-ական թվականներին՝ ընդդեմ շահի վարչակարգի: Կան տեսակետներ, որոնց համաձայն կազմակերպությունը սկզբնական շրջանում եղել է իսլամական, սակայն հետագայում այնտեղ ներթափանցել են մարքսիստները: 70-ական թվականներին «Մոջահեդինե խալղը» առավել ակտիվ զինված պայքար է մղել Իրանում իշխող վարչակարգի դեմ եւ որպես կարեւոր ընդդիմադիր ուժ զգալի ժողովրդականություն էր վայելում: 1979 թ. հեղափոխության ընթացքում բանտից ազատվեցին նաեւ «Մոջահեդինե խալղի» անդամները, սակայն ներկուսակցական տարաձայնությունների հետեւանքով կազմակերպությունը բաժանվեց երկու մրցակից եւ թշնամական հոսանքների: Մարքս-լենինյան թեւը հայտնի դարձավ «Փեյքար» (պայքար) անունով: Հեղափոխությունից հետո «Փեյքարը» հանդես եկավ որպես ձախ ծայրահեղական շարժում, պահանջելով բանակի ոչնչացումը եւ դիմելով ամեն տեսակի սադրիչ ու խռովարար գործողությունների, վերածվեց Իրանի վասպարագույն ձախ խմբավորման: 1981 թ.-ին Իրանի կառավարությունը արգելեց «Փեյքարի» գործունեությունը. շատ շուտով նա անհետացավ Իրանի քաղաքական թատերաբեմից:

Իսկ մյուս թեւը, որի հիմքում ընկած էր անհատապաշտությունը, հանձին նրա ղեկավար Մասուդ Ռաջավիի, պահպանեց «Մոջահեդինե խալղ» անունը: Վերջինս հեղափոխության ընթացքում բավականին ուժեղացավ, իսկ 1981 թ.-ին երկրի իշխանություն գրավելու նպատակով ապստամբություն բարձրացրեց, որը ճնշվեց: Կազմակերպության ղեկավարությունը ապաստան գտավ Իրաքում: Այստեղ կազմակերպությունը Սադդամ Հուսեյնի աջակցությամբ վերսկսեց գործունեությունը ընդդեմ Իրանի Իսլամական Հանրապետության: Իրան-իրաքյան ութամյա պատերազմի ընթացքում նրա անդամները Սադդամի զինվորների հետ կողք-կողքի կռվում էին իրենց իսկ հայրենիքի դեմ:

1993 թ.-ից ի վեր «Մոջահեդինե խալղը» որոշ զուտ կոսմետիկ փոփոխություններով ժողովրդավարի կեցվածք ընդունելով, մեծ ջանքեր է գործադրում Արեւմուտքի, մասնավորապես ԱՄՆ-ի քաղաքական ազդեցիկ ուժերի շրջանակներում եւ կառավարական կառույցներում բարեկամներ գտնելու ուղղությամբ: Նրանց հաջողվեց լրագրողների, զանգվածային տեղեկատվության որոշ միջոցների, պետական պաշտոնյաների եւ Կոնգրեսի բազմաթիվ անդամների մեջ այն կարծիքը ստեղծել, թե «Մոջահեդինե խալղը» Իրանի միակ ժողովրդավարական եւ ազատասեր կազմակերպությունն է: Այս առնչությամբ հարկ է նշել, որ Սպիտակ տունը եւ պետքարտուղարությունը մոջահեդներին վերաբերվել են վերապահումներով: Հետեւաբար, Վաշինգտոնը, քանի որ այլ ընտրանք չուներ Իրանի հարցում, ոչ պաշտոնական բանակցություններ վարելով «Մոջահեդինե խալղի» հետ, մեծ հավանականությամբ որոշակի նպատակներ է հետապնդում: Սակայն նրանց հովանավորելու ուղղությամբ որեւէ քայլ չի կատարվում: Մինչդեռ ԱՄՆ օրենսդիրները, որոնք խիստ դեմ են Իրանում իշխող վարչակարգին, ի նպաստ մոջահեդների իրենց դիրքորոշման՝ հետեւողական են եղել: Պարբերաբար հանդիպել են մոջահեդների ներկայացուցիչներին, հանդես եկել նրանց հովանավորելու անհրաժեշտության հայտարարություններով, կառավարությանը հորդորել «Մոջահեդինե խալղին» ծառայեցնել որպես ճնշման լծակ:

1997 թ.-ին հուլիսի 24-ին 222 կոնգրեսականներ ԱՄՆ կառավարությունից պահանջել են ուժեղացնել Իրանի նկատմամբ ճնշումները, միաժամանակ հայտարարելով, որ եթե Վաշինգտոնը ցանկանում է Իրանում տեսնել ժողովրդավարական վարչակարգ, պետք է կապ հաստատի ընդդիմադիր ուժերի՝ «Մոջահեդինե խալղի» հետ: Խմբի ղեկավարները, անշուշտ, տեղյակ են, որ մոջահեդները Իրանում ապագա չունեն: Ուստի կարելի է ենթադրել, որ օրենսդիրները նման քայլերով նպատակ ունեն «վնասազերծել» ԱՄՆ կառավարության համեմատաբար բարյացակամ հայտարարությունները Թեհրանի նկատմամբ:

Թեհրանը «Մոջահեդինե խալղին» համարում է ահաբեկչական աղանդ, որի անդամները Իրաքի տարածքից ներթափանցում են Իրան, ահաբեկչական գործողություններ կատարելու նպատակով: Ինչը հաստատում են նաեւ իրենք մոջահեդները: Կազմակերպության ղեկավար Ռաջավին օրերս հայտնեց, որ վերջին մեկ տարվա ընթացքում Իրանի իշխանությունների դեմ երկրի ներսում շուրջ 300 տարբեր բնույթի գործողություններ է իրականացրել: Ըստ իրանական աղբյուրների, սեպտեմբերի վերջին մոջահեդների հերթական գործողության ընթացքում Իրանի սահմանամերձ շրջանում զոհվել են շուրջ մեկ տասնյակ իրանցիներ: Քայլ, որը Իրանը չէր կարող անտեսել: Ուստի ի պատասխան դրան, Իրանի ռազմական ինքնաթիռները անցնելով սահմանը, Իրաքի տարածքում ռմբակոծեցին «Մոջահեդինե խալղի» հենակետերը, որոնցից մեկը գտնվում է թռիչքազերծ գոտում: Թեեւ իրանական ինքնաթիռները Իրաքի տարածքում բավականաչափ չէին խորացել, որ ԱՄՆ կործանիչների թիրախը դառնան, այնուամենայնիվ, Վաշինգտոնը նախազգուշացնելով Թեհրանին, սպառնաց, որ ուժեղացնելու է վերահսկողությունը թռիչքազերծ գոտում: Միաժամանակ, Վաշինգտոնը «Մինից» ավիակիրը ուղարկեց Պարսից ծոց, ինչը դժգոհության ալիք բարձրացրեց շրջանի երկրներում: Այն դեպքում, երբ PKK-ի հենակետերը ոչնչացնելու «նպատակով» Թուրքիայի բանակի զորամիավորումները, այդ թվում ինքնաթիռները, ներխուժում են Հյուսիսային Իրաք, խոռանում որքան ցանկանում են եւ հեռանում, երբ անհրաժեշտ են համարում: Վաշինգտոնը անհաղորդ է այս ամենին, թվում է, թե չի նկատում, գործնականում նույն երեւույթի վերաբերյալ դրսեւորելով միանգամայն տարբեր հակազդեցություն, քանզի պետքարտուղարության հրապարակած ցուցակում ընդգրկված են ե՛ւ PKK-ն, ե՛ւ «Մոջահեդինե խալղ» կազմակերպությունը:

Այսուհանդերձ, վերջինիս այդ ցուցակում հայտնվելը դիտվում է որպես ԱՄՆ-Իրան փոխհարաբերությունների բնականոնացման քայլ: Ընդհանուր առմամբ Վաշինգտոնը վերջին շրջանում Իրանի նկատմամբ իրականացնում է միմիանց հակասող քայլեր, այլ կերպ ասած՝ մի ձեռքով հրելու, մյուսով մոտ քաշելու քաղաքականություն: Ինչը ոչ միայն ԱՄՆ օրենսդիր եւ գործադիր իշխանությունների միջեւ Իրանի հարցում առկա տարաձայնությունների արտացոլումը կարող է լինել, այլեւ՝ Իրանի նկատմամբ նոր քաղաքականության ձեւավորում:

ԷՄՄԱ ԲԵԳԻՔՅԱՆ

2000 թ. Պանաման կստանա ջրանցքը

1999 թ. դեկտեմբերի 31-ին Պանաման հետ կստանա իր տարածքը հատող հայտնի ջրանցքը: Ջրանցքի * կառուցման մասին դեռ 16-րդ դարում երազում էր Իսպանիայի Կառլոս 5-րդ թագավորը: Ֆրանսիացիները 1881 թվականից Ֆերդինանդ դը Լեսեպսի գլխավորությամբ փորձեցին իրագործել այդ երազանքը: Սողքերի եւ տենդի պատճառով աշխատանքի առաջին տարիներին նրանք 20 հազար զոհ տվեցին: 1903 թ. Պանամայի անկախության հռչակումից հետո ամերիկացիներն իրենց ձեռքը վերցրին այդ գործը: Նույն թվականին ստորագրված պայմանագրի համաձայն ԱՄՆ-ը իրավունք էր ստանում վերահսկելու ապագա ջրանցքը, որի կառուցումն ավարտվեց 1914 թ. օգոստոսի 15-ին: Մինչեւ օրս ամերիկացիները 3 մլրդ դոլար են ներդրել ջրանցքի հետ կապված աշխատանքներում: Բեռնափոխադրումների երկու՝ երրորդը ներկայումս իրականացվում է ԱՄՆ-ից կամ դեպի ԱՄՆ: 69 կիլոմետրանոց ջրանցքով տարեկան անցնում է 13700 նավ: Ջրանցքով մի օվկիանոսից մյուսն անցնելու համար պահանջվում է 9 ժամ, մինչդեռ Հոռն հրվանդանի շրջանցման դեպքում հարկ կլիներ հաղթահարել 11270 կմ:

Ջրանցքը խիստ շահութաբեր է: Այսպես, 1996 թ. ջրանցքով անցած նավերից ստացվել է 486 մլն դոլար մաքսատուրք: Կարելի է ասել, որ ջրանցքը Պանամայի գոյության իմաստն է, առանց որի երկրի անկախությունը թվացյալ է, մանավանդ որ դրամարժույթն էլ ամերիկյան դոլարն է:

1977 թ. բռնապետ գեներալ Օմար Տորիխոսի եւ ԱՄՆ-ի նախագահ Ջիմի Քարտերի ստորագրած պայմանագրի շնորհիվ պանամացիները երրորդ հազարամյակը կդիմավորեն որպես իրենց երկրի լիիրավ տերեր: Ջրանցքի գոտու որոշ հատվածներից արդեն հեռացել են ամերիկացի հազարից ավելի զինվորներ, իսկ մնացյալ 4 հազարը ԱՄՆ կվերադառնա մինչեւ 1999 թ. վերջը: Կմնա միայն մի փոքրիկ զորաբաժին, որպես թմրադեղերի առեւտրի դեմ պայքարող բազմազգ ուժերի բաղկացուցիչ մաս:

Այսօր արդեն շատերին հուզում է այն հարցը, թե ամերիկացիների հեռանալուց հետո պանամացի տեխնոկրատները ինչպես են կառավարելու ջրանցքը: Հայտնի է, որ պանամացիները մտադիր են այն դարձնել սովորական ձեռնարկություն, որի նպատակը շահույթի ստացումն է: Արդեն իսկ հայտարարված է մաքսատուրքերի բարձրացման մասին, որպեսզի հնարավոր լինի 7 տարում 1 մլրդ դոլար ներդնել ջրանցքի արդիականացման ու լայնացման նախագծերում: Նախկին արտգործնախարար Խորխե Ռիտտերը պնդում է, թե ջրանցքն ապագայում քաղաքական ճակատամարտերի առարկա չի դառնա: Նա այսօր ղեկավարում է «փոխանցման» հանձնաժողովը եւ հաճախորդներին հիշեցնում, որ սահմանադրության փոփոխման շնորհիվ ջրանցքի ապագա վարչակազմը կունենա ֆինանսական ու քաղաքական լիակատար ինքնավարություն:

Հանրապետության նախկին նախագահ Նիկոլաս Արդիտո Բառլետան ներկայումս գլխավորում է ջրանցքի «փոխանցման» գոտու վարչակազմը: «Էքսպրես» հանդեսի տվյալների համաձայն, նա տնօրինում է աշխարհի փաստորեն ամենամեծ անշարժ գույքի գործակալությունը, քանի որ ամերիկացիները շուտով թողնելու են շուրջ 7000 շենք՝ դպրոցներ, մասնավոր տներ, հիվանդանոցներ, զորանոցներ, թռիչքուղիներ, վառելիքի պահեստարաններ: Բառլետան ծրագրում է սեփականաշնորհել Ատլանտյան եւ Խաղաղ օվկիանոսների ափերին գտնվող նավահանգիստները, նորոգման ու պահեստավորման կետերը, նորացնել ջրանցքի երկայնքով անցնող երկաթգիծը, որպեսզի մինչեւ 2001 թվականը տարեկան հնարավոր լինի փոխադրել 1 մլն բեռնարկղ: Նա ուզում է կառուցել նոր հյուրանոցներ եւ վառելիքի պահեստներ: Զբոսաշրջության պայմանների ստեղծման դեպքում մեծ շոգենավերի ուղեւորները, Պանամայում որոշ ժամանակ մնալով, բավական դրամ կծախսեն: Առաջիկա 5 տարիների համար արդեն ներդրվել է 800 մլն դոլար: Առկա է 114 նոր նախագիծ: Գլխավոր ներդրողները, ԱՄՆ-ից բացի, Ասիայից են եւ, հատկապես Տայվանից, որի հետ Պանաման դիվանագիտական հարաբերություններ ունի: Եվրոպացիները առայժմ վարանում են:

Բառլետան Պանամայի պայծառ ապագան պայմանավորում է 3 գործոնով: Նախ հարկավոր է ջրանցքը համարեցնել համաշխարհային ծովային առեւտրի պահանջներին եւ մեծացնել երկրի մրցունակությունը ջրանցքի լայնացման եւ երկաթգծի նորացման միջոցով: Ապա հարկավոր է գտնել եկամտի նոր աղբյուրներ, որոնք կհատուցեին ամերիկացիների հեռանալու հետ կապված կորուստները, որոնք տարեկան 200-300 մլն դոլար էին ներդնում Պանամայի տնտեսության մեջ: Երրորդ գործոնը աշխարհում Պանամայի նկարագրի բարելավումն է: Հայտնի է, որ Դանիել Օրտեգայի ժամանակներից աշխարհի ժողովուրդները Պանաման պատկերացնում են որպես խռովարար գեներալների եւ թմրաբիզնեսի առեւտրականների երկիր: Մինչդեռ բանկային նոր օրենքները ներկայումս սահմանափակում են կանխիկ ավանդների չափը եւ փոխանցումների գոյությունը, որպեսզի արմատախիլ արվի թմրադեղերից ստացվող փողերի լվացումը: Պանամայի ներկայիս նախագահ Էռնեստո Պերես Բալլադարեսը համոզված է, որ հիշյալ պայմանների կատարման դեպքում իր երկիրը վաղը կարող է դառնալ «լատինամերիկյան վիշապ» եւ հետեւել Սինգապուրի օրինակին:

Պատրաստեց
ԳԵՏՐՈՍ ԲԵՐԲԵՐՅԱՆԸ

Իսրայելի բանակի հրամանատարը այցելում է Թուրքիա

Իսրայելի բանակի գլխավոր հրամանատար Ամնոն Շահակը հոկտեմբերի 13-15-ը այցելում է Թուրքիա երկու երկրների միջեւ ռազմական եւ պաշտպանության բնագավառներում հետզհետե սերտացող հարաբերությունների հարցը քննելու նպատակով: Նրան ընկերակցելու է իսրայելցի զինվորականների մի բարձրաստիճան պատվիրակություն:

Նախատեսվում են հանդիպումներ Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելի, գլխավոր շտաբի պետ Իսմայիլ Հաքքը Կարադայիի, պաշտպանության նախարար Իսմեթ Սեզգինի եւ շտաբի պետի տեղակալ, գեներալ Չեւիք Բիրի հետ:

Մյուս կողմից, համաձայն թուրքական զինվորական աղբյուրների, Իսրայելի պաշտպանության նախարար Իցխակ Մորդեխայը հոկտեմբերի վերջերին կամ նոյեմբերի սկզբներին այցելելու է Թուրքիա, որի ընթացքում քննարկվելու են պաշտպանության բնագավառին վերաբերող բազմաթիվ հարցեր՝ միացյալ ծրագրեր, փոխայցելություններ, ռազմական օդանավերի ու ռազմանավերի կողմից միմյանց հենակետերի փոխադարձ օգտագործում եւ այլն:

Հիշեցնենք, որ այս տարեսկզբին վերոհիշյալ թուրք բարձրաստիճան զինվորականներից բաղկացած պատվիրակություն արդեն այցելել է Իսրայել:

Թուրք զինվորական մասնագետներից բաղկացած պատվիրակությունը հոկտեմբերի կեսերին խորհրդակցելու է պաշտոնյաների հետ՝ քննարկելու է թուրք-իսրայելա-ամերիկյան համատեղ զորավարժությունների ծրագրի մանրամասնությունները, որոնք տեղի են ունենալու 1998-ի հունվարին Միջերկրական ծովում: Զորավարժություններին հրավիրվել են նաեւ Եգիպտոսն ու Հորդանանը՝ որպես դիտորդներ: Ամենայն հավանականությամբ Կահիրեն չի ընդառաջի այդ հրավերին, իսկ Ամմանը հավանաբար կընդունի առաջարկը:

Որոշ տեղեկությունների համաձայն, վերջերս Իսրայելը եւ Թուրքիան ձեռնարկել են մեծ ծավալի միացյալ աշխատանքներ, որպեսզի գնահատեն երկու երկրներին սպառնացող հավանական վտանգները եւ Միջին Արեւելքում անկայուն իրավիճակ ստեղծվելու դեպքում միացյալ քայլեր ձեռնարկելու հնարավորությունները:

«ԵՐԵՎԱՆ» ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Կոմինտերնի գրագրությունը գաղտնազերծվել է

ԼՈՆԴՈՆ, 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մեծ Բրիտանիայի պետական արխիվը գաղտնազերծել է Կոմինտերնի գրագրությունը: Դրա շնորհիվ բացահայտվում են Կոմինտերնի շրջանակներում գաղտնի գրագրության ցարդ անհայտ բազմաթիվ փաստեր, որ «ճանկվում էին» եւ վերծանվում բրիտանացի գործակալների կողմից: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, մասնավորապես, հանրությանը հայտնի է դարձել այն փաստը, որ Մեծ Բրիտանիայի կոմունիստական կուսակցության ղեկավարներից մեկը՝ Հարի Պոլիտը, որը նրա ղեկավարն էր եղել ընդհուպ իր մահը 1960 թվականը, առաջինն էր իր քարտուղարի ծառայությանը, չկասկածելով, որ նա ՄԻ-5 բրիտանական հակահետախուզության գործակալն էր: Այդ «քարտուղարուհու» գործունեությունը, որը հայտնի էր էն Գրեյ կամ Օլգա Գրեյ անվամբ, ինչպես պնդվում է, 1938 թվականին հանգեցրել էր գործակալների ցանցի բացահայտմանը, որոնք իրենց Մոսկվայից ստացած էին մասնակցում միանգամայն գաղտնի առաջադրանքների վերաբերյալ: Մոսկվայի կողմից բրիտանացի կոմունիստների գործունեության ֆինանսավորումը Պոլիտի հիմնական խնդիրներից մեկն էր, ինչը վկայում են նրա հաղորդումները հետագա...

ԱԶԳ

Մշակույթ

Սկիզբը էջ 1

Անկասկածօրեն մեծ է Թեքեյան մշակութային միության ներդրումը Հայաստանի մշակութային կյանքի զարգացման գործում, սակայն առայժմ ավելի կարեւոր եւ գնահատելի է նրա դերը սփյուռքահայության կյանքում, ինչպես եւ հայրենիք-սփյուռք փոխճանաչողության ու մշակութային առնչությունների անդաստանում: Ինչի մասին մանրակրկիտորեն ասված է Հայկաշեն Ուզունյանի ողջույնի ճառում.

«Թէքէեան մշակութային միութիւնը կէս դար ամբողջ սփիւռքի տաղովուրդին մէջ ծաւալեցին կենսայորդ խանդավառութիւն եւ հպարտութեամբ լեցուցին բոլոր հայ գաղութներու սիրտերը:

–Վերջին տասնամեակին ու մանաւանդ Հայաստանի անկախացումէն ի վեր, սփիւռքի բոլոր կեդրոններուն մէջ մեր ժողովուրդը ապրեցաւ ու կ'ապրի վերածնունդ մը, որուն նմանը գաղթահայ մեր կեանքը երբեք չէ ունեցած: Մեր երիտասարդութիւնը ամէն տեղ խանդավառ, երբեմն նոյնիսկ բուռն ու կրքոտ վերադարձ մը կ'ընէ դէպի իր ազգային զգացումները, ազգային իր տեսիլքները:

Թէքէեան մշակութային միութիւնը, որ իր արդիւնաւէտ սկզբնաւորութիւնը արդէն իսկ արձանագրած է, շուտով քաջալերութեամբը հայրենի մտաւորականութեան եւ խանդավառ գործակցութեամբը մեր արուեստագէտներուն, գրողներուն, պիտի նուիրուի հայրենիքի մէջ հայ մշակոյթի զարգացման, հարստացման ու նոր տաղանդներու արտայայտման:

Բարի երթ Հայաստանի Թէքէեան մշակութային միութեան, բազմաթիւ զոհողութիւններով իրագործուած եւ իրենց տրամադրուած նոր Կեդրոնի ներշնչող մթնոլորտին մէջ»:

«Մեկ ազգ, մեկ հայրենիք, մեկ մշակույթ»

Թեքեյան մշակութային միությունը տոնում է իր 50-ամյակը

ռածին արձանագրեց մշակութային-գեղարուեստական հարուստ պատմութիւն մը: Միութիւնը խանդավառ ու աշխոյժ նուիրումով սփիւռքի ազգապահպանման մեր ամրոցները զօրացուց:

–Հայաստանի անկախացման գործընթացի առաջին օրէն Թէքէեան մշակութային միութիւնը հաւատաց ազգային պետականութեան գոյացման հեռանկարին, հաւատաց երկրին մէջ խմորուող քաղաքական շարժումներու յաղթական երթին ու տասնամեակներու իր հաւատամքին հաւատարիմ եկաւ հայրենիք արմատաւորուելու նաեւ հայրենիքի մէջ, իր ամբողջ հայրենասիրական իտէալներուն հաւատացող հայրենի մտաւորականներուն, արուեստագէտներուն հետ գործակցաբար, որոնցմէ ամենանուիրեալին Ֆրունզէ Դովլաթեանի վաղաժամ կորուստը կը սգանք այսօր բոլորս:

–Թէքէեան մշակութային միութիւնը վերջին յիսուն տարուան ընթացքին սփիւռքահայ պատմութեան մէջ ամենակենսունակ, ամենաարագ աճող ու մեր ժողովուրդի ամբողջ դաստողութեան զարկ տուող կազմակերպութիւնը եղաւ:

–Միութեան հիմնադիրներու նպատակն էր մեր երիտասարդութիւնը խանդավառել հայ պատմութեամբ, հայ մշակոյթով, հայ հայրենիքով, հայ եկեղեցիով եւ այս բոլորին իրական ու արդար արժանիքով մեր երիտասարդութեան ներշնչել հպարտութիւն, որպէսզի ան չունենայ տկար ու խեղճ ժողովուրդներու բարդոյթը իր տարեկից այլ ժողովուրդներու երիտասարդութեանց մօտ ու իր մէջ չտկարանայ իր հայեցիութիւնը:

–Այս հեռակայ նպատակով է որ Թէքէեանցիներ ամենափառապանծ յարգանքի արժանի դարձուցին շարք մը անուններ մեր մատենագրութեան ու արուեստի դէմքերէն: Թէքէեան մշակութային միութեան փառատօները նուիրուած հայ մշակոյթին, մեր ժո-

Այդպէս է որ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու մէջ, Հարաւային Ամերիկա, Անգլիա, Ֆրանսա, յիշելու համար ամենէն դժուար շրջանները, Հայ դասի ուսումնասիրութիւնը, ներկայացումը օտար շրջանակներ ու հետապնդումը, մեր երիտասարդութեան մօտ եղած է ննայուն, առօրեայ մտասեւեռում:

–Թէքէեան մշակութային միութիւնը իր գործունէութեամբ, իր ծրագրուած աշխատանքով, իր ձեռնարկներու կատարելութեամբ հրապուրեց ու խանդավառեց հայրենի մեր մտաւորականութիւնն ու արուեստագէտները:

–Ան առաջին նախաձեռնողը եղաւ, 50-ական թթ., Հայաստանի երգի եւ պարի համոյթը արտասահման հրավիրելու, որ հանդիսացաւ սփիւռքահայ կեանքի վերածաղկումի փառաւոր էջ մը: Մեր ժողովուրդը երկար փայփայուած իր հաւատքին արդարացումը կ'ապրէր յորդող երջանկութեամբ, որ [illegible] յուզիչ փղձկումով կ'արտայայտուէր:

Այս կապը յառաջացնող տարիներու ընթացքին շարունակուեցաւ, ընդլայնեցաւ դառնալու համար սփիւռքահայ կեանքի ազգապահպանման գլխաւոր ազդակներէն մէկը: Բազմաթիւ մտաւորականներ, արուեստագէտներ, մասնագիտացած խումբեր Թէքէեան մշակութային միութիւններու հրաւէրով այցելեցին բոլոր հայ գաղութները, դասախօսութիւններ ու ելոյթներ ունեցան եւ մեր գաղութներուն մէջ զօրացուցին ազգային պատկանելիութեան զգացումը:

–Թէքէեան մշակութային միութիւնը իր կազմութենէն 50 տարիներ յետոյ սփիւռքի մէջ կը մնայ նոյնքան վճռական ինչպէս իր կազմութեան օրը, ծառայելու հայ մշակոյթին, որպէս միակ միջոցը ազգապահպանման մեր մտասեւեռումներուն եւ ներշնչելու նոր սերունդներուն հաւատամք ու իդէալ՝ հայութեամբ առինքնուած:

Իսկ հիմա, Հայաստանի մէջ, Թէ-

Հանդիսության գեղարվեստական մասը, որում ելույթ ունեցան Ազգային օպերայի թատրոնի արտիստները, բացեց Լիբանանի ԹՄՄ ատենապետ Հակոբ Գույումջյանը՝ Վահան Թեքեյանի բանաստեղծական շարքի իր խորաստույգ եւ նուրբ զգացմունքային ընթերցումով: Սրա հանդիսականի առջեւ հնչյունային պատկերավոր աշխարհում ուրվագրվեցին մեկ հատվածներ Տիգրան Չուխաջյանի «Արշակ Երկրորդ», «Լեբլեբիջի» օպերաներից, մեկ Արմեն Տիգրանյանի ազգագրական շնչով համակված «Քոչարին», մեկ Ալեքսանդր Սպենդիարյանի նրբագեղ «Էնզելիի» հոգեհարազատ պատկերները, զուգորդված արեւմտաեվրոպական օպերային դասականների դրվագներով: Համերգում հանդես եկան Ազգային օպերայի թատրոնի օպերայի եւ բալետի ճանաչված եւ տակավին երիտասարդ արտիստներ, դրանց թվում Հասմիկ Հա[illegible]նը, Սարգիս Պողոսյանը, վաստակաշատ դիրիժոր Յուրի Դավթյանը եւ դիրիժորական նոր անուններ Էդուարդ Բեյլերյանը, Կարեն Դավթյանը, ինչպես եւ Ազգային օպերայի Ազգագրական պարի խումբը եւ արական երգչախումբը: Ունկնդրի հատուկ գնահատանքի արժանացավ Ազգային օպերայի մենակատար ՀՀ վաստակավոր արտիստ Վալերի Հարությունյանի Միքայել Թարիվերդիեւի «Կռունկներ» երգի զգայացունց ու ներքին կատարումը, արական երգչախմբի զուգորդությամբ (ղեկավար Կարեն Սարգսյան): Հանդիսավոր համերգն ավարտվեց Արամ Խաչատրյանի վառ ազգային երանգով օծված «Գայանե» բալետի սյուիտով (դիրիժոր Վիլեն Չարչօղլյան):

Թեքեյան մշակութային միության 50-ամյակին նվիրված հանդիսությունները շարունակվելու են Հայաստանում եւ արտերկրի հայ համայնքներում:

Թ. Հ.

ՓԱՌԱՏՈՆ

Կերպարներ Մուսորգսկու «Պատկերներից»

«Աշնանային սերենադ» երաժշտական փառատոնի առանձնահատկությունը դրա մասնակիցների շատերի երիտասարդ տարիքն է: Պատճառներից մեկն այն է, որ փառատոնի կատարողական հենքը «Սերենադ» լարային նվագախումբն է: Դիրիժոր Էդվարդ Թոփչյանի ղեկավարությամբ աշխատանքի վեցամյա փորձ ունեցող ուսանողների նվագախումբը, ինչպես միշտ, ցուցաբերում է տոկունություն եւ երաժշտության հանդեպ տածած ինքնանվիրում, ինչի շնորհիվ եւ ձեւավորվում են պրոֆեսիոնալիզմ եւ տեխնիկական դժվարությունների հաղթահարման կարողությունը:

Նման դժվարությունների թվին կարող է դասվել նվագացանկի արվեստը: Փառատոնում հանդես են գալիս տարբեր մենակատարներ, որոնց անհատականությունը ներգործում է նվագախմբի վրա: Ամենադժվարը, թերեւս, դաշնակահարի հետ ներդաշնակության հասնելն է՝ գործիքների բնույթի տարբերության պատճառով: Եվ եթե Յ. Հայդնի ռե մաժոր թիվ 1 կոնցերտի առաջին մասում դաշնակահար Արմեն Բաբախանյանը եւ Էդվարդ Թոփչյանի ղեկավարած «Սերենադը» երկխոսության ոլորումների մեջ էին, ապա երկրորդ եւ հատկապես երրորդ մասերում նրանք իրապես հասան դրան:

Կամերային երաժշտության տանը կայացած խնդրո առարկա համերգը նվիրված էր Բաբախանյանին, որը տարիքով երիտասարդ է, բայց տաղանդով հասուն: Արմեն Բաբախանյանը երեւույթ է: Տասը տարում մրցանակներ նվաճելով դաշնակահարների մի քանի միջազգային մրցույթներում (Բուլղարիա, ԱՄՆ, Իռլանդիա, Անգլիա), նա իր համբավը հաստատել է աշխարհի տարբեր երկրներում: Եվ ինչ էլ նվագելիս լինի մտախոհ շախմատիստի արտաքինով այս դաշնակահարը, ամեն ինչում զգացվում է յուրօրինակության եւ անկրկնելի մտածողության կնիքը:

Արմեն Բաբախանյանն իր մեջ ընկալման առումով միավորում է երկու տեսակ՝ էլիտար եւ որոշակիորեն մասշտաբի երաժիշտների: Մասշտաբիության հետ մեկտեղ Բաբախանյանի արվեստը ունի ուրիշ կողմ: Եթե մի դեմքում դաշնակահարը հակված է ընտրել դասական եւ հանրաճանաչ նվագացանկ, օգտագործում է իր երաժշտական խոսքը գեղեցիկ (օրինակ, Շոպենի դո դիեզ մինոր Նոկտյուրնը) կամ կոնստրուկտիվիստական-արտահայտիչ (Շոպենի 1-ին Սկերցոն, Ս. Թիփեթի 2-րդ Սոնատը) դարձնելու միջոցներ, ապա մյուս դեմքում նա մտքի մշակման լարման մեջ գտնվող ինքնամփոփ անձնավորություն է: Համերգի ընթացքում դաշնակահարը ժամանակ առ ժամանակ ասես անտեսանելի անջրպետ էր կանգնեցնում իր եւ ունկնդրի միջեւ. նա հեռանում էր իր մտքի լաբորատորիան, այնտեղ, որտեղ կարող էր ազատորեն ստեղծագործել:

Մայքլ Թիփեթի՝ մեր ժամանակների անգլիացի ականավոր կոմպոզիտորներից մեկի դաշնամուրային երկրորդ սոնատը (1962), որը գրոտեսկային է եւ զուգորդվում է տարբեր կոմպոզիտորների ոճերի հետ, Արմեն Բաբախանյանի կողմից մեկնաբանվեց որպես հոգեբանական բնույթի ստեղծագործություն: Նույնիսկ հնչյունային «պղպղասյա ողկույզները» կամ ստեղներին թեթեւ հպումը ընկալվում էին էքսպրեսիվ-հոգեբանական կոնտեքստում:

Ըստ էության Շոպենի Սկերցոյի կատարման ընթացքում նույնպես Բաբախանյանը հոգեբանական կարեւորություն էր տալիս տեմբրին: Սակայն այդ հատկանիշը լրիվ չափով բացահայտվեց Մ. Մուսորգսկու «Պատկերներ ցուցահանդեսից» ստեղծագործության ընթերցման ժամանակ: Դաշնամուրի հնչողության բազմաբնույթ աստիճանավորումը՝ ցայտունից ու արձագանքից մինչեւ մռայլ, խամրած ու թեթեւակիորեն առկայծող հնչողությունը, ենթարկված էր երաժշտության բացառապես հոգեբանական խնդիրներին (կատարողական այս հայեցակարգում «Կատակոմբ» դրվագը դարձավ հանգուցային): Հետաքրքիր է, որ նույնիսկ «Զբոսանքը», միավորելով բոլոր «Պատկերները», չէր բովանդակում ուրախություն, չէր դառնում ժամանակավոր լիցքաթափում:

Բաբախանյանի կատարմամբ Մուսորգսկու երկը ոչ թե պատկերային էր կամ ցուցադրական, այլ հոգեբանական: «Պատկերները» ծնում էին մի ամբողջական կերպար-խորհրդանիշ, յուրօրինակ ներփակ հոգեկան կառույց: Մուսորգսկու երաժշտության մեջ Բաբախանյանը գտավ իր էզոթերիկ իմաստը, նա գաղտնին դարձրեց ակնհայտ:

ՍՎԵՏԼԱՆԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Երեւանի կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր

Երեւանի քաղաքապետարանի Հր. Ղափլանյանի անվան թատրոն

Նոյեմբերի 15-ին եւ 17-ին
Նոր ներկայացում
Էժեն Իոնեսկո
Արքան է մեռնում
(պիես 2 գործողությամբ)
Թարգմանությունը՝ ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆԻ
Բեմադրությունը՝ ԱՐԹՈՒՐ ՍԱՀԱԿՅԱՆԻ
Նկարիչ՝ ԿԱՐԵՆ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ
Բեմադրության հովանավորներից է ՀՀ-ում Ֆրանսիայի դեսպանությունը:
Թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար ԱՐՄԵՆ ԽԱՆԴԻԿՅԱՆ

Ճանաչել զիմաստութիւն եւ զխրատ...

Ոգեկոչելով սրբացյալ վարդապետներ Մեսրոպ Մաշտոցի, Եղիշեի, Մովսես Քերթողի, Դավիթ Անհաղթի, Գրիգոր Նարեկացու, Ներսես Շնորհալու հիշատակը եւ հանձին նրանց անմահ գործի՝ մեր ժողովրդի կյանքում վերստին կարեւորելով հայ գրերի գյուտն ու Սուրբ գրքի թարգմանությունը, արժանանալով հայ գրավոր բազմադարյա ժառանգությանը, Հայ առաքելական սուրբ եկեղեցին անցած շաբաթ եւս մեծ շուքով նշեց Թարգմանչաց ավանդական տոնը:

«Ճանաչել զիմաստութիւն եւ զխրատ, իմանալ զբանս հանճարոյ», այս է առաջին հայոց այբուբենի 36 քարե զինվորների կազմած զորախումբը, որն արդեն 15 դար պատմում է մեր ժողովրդի ոգին եւ ինքնությունը:

«Այբուբեն չէ սա՝ բերդ է անմատույց,
զանգ է անլռելի, դուռ է փրկության, ելք,
երբ հույս չկա,
Զարթոնքի նվագ.
Էությունն է մեր, ընթացքն ու ուղին,
բաց ու զորավոր,
Ժողովրդի մի կանչ, իմաստուն խոր
հուրդ քննելու համար»:

Թարգմանչաց տոնը ներառում է քրիստոնեության մուտքը Հայաստան, գրերի գյուտը, Աստվածաշնչի թարգմանությունը, որպես առանձնակի մի երեւույթ, թարգմանչական գրականության սկիզբը, նաեւ սկիզբը մեր ինքնուրույն գրականության: Այն տոն է Ավետարանի լույսով լուսավորված հայ մտքի եւ հոգու:

Տարիներ շարունակ Մեսրոպ Մաշտոցը տենչում էր, աղոթում, երազում՝ հայը հայերեն պիտի փառաբանի, օրհնի, սաղմոս երգի, երկնային իմաստնությունը հայերեն պիտի հնչի: Նա սուրբ աջով ստեղծեց հայերեն լեզվի սքանչելի նշանագրերը:

Առաջին, սրբազան հիշատակների եւ արժեքների պանծացման տոնի մեկնարկը տրվեց Մատենադարանի մոտ:

Վեհաստեսիլ շենության դռնից, մեսրոպյան ոսկեզօծ տառերը բռնած դուրս եկան փոքրիկ կրոնավորները: Զանգերի ղողանջների ներքո հնչեց Արարատյան թեմի Տաթեւ քահանա Աբրահամյանի աղոթքը: Ներկայացվեց գրական-երաժշտական համադրություն՝ նվիրված Թարգմանչաց տոնին:

Մատենադարանի բակում ելույթ ունեցան Մալաթիայի Հայորդյաց տան «Տաթեւ» մանկական պարային համույթը, Արարատյան թեմի առաջնորդարանի «Հայ երիտասարդաց միություն» երգչախումբը, Արաբկիրի Հայորդյաց տան «Սեւան» պարախումբը: Թարգմանչաց տոնին նվիրված հանդիսությունը շարունակվեց մայրաքաղաքի Սուրբ Սարգիս եկեղեցում: Այստեղ տրվեց պատարագ, կրկնվեց Թարգմանչաց տոնին նվիրված գրական-երաժշտական համադրությունը, նոր ծրագրով հանդես եկան երգչախումբն ու պարային համույթները:

Թարգմանչաց տոնի անմոռանալի դրվագներից էր ուխտագնացությունը դեպի Օշական, այնտեղ, ուր հանգչում է սուրբ Մեսրոպ Մաշտոցի աճյունը: Ուխտագնացությամբ այստեղ էր ժամանել նաեւ Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Առաջինը:

Թարգմանչաց տոնին զուգադիպեց նաեւ մի նշանավոր իրադարձություն: Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց եկեղեցու բակում, հիմնական վերանորոգումից հետո, բացվեց Արագածոտնի թեմի առաջնորդարանը, որը նախկինում եղել է բնակելի տուն: Վերանորոգումը իրականացվել է սփյուռքահայ բարերարներ Միրայր եւ Հասմիկ Գաբրիելյանների նվիրատվություններով: Ամենայն հայոց կաթողիկոսի հետ, մեր հայրենակից բարերարները եւս ներկա էին առաջնորդարանի բացման արարողությանը: Նրանք նաեւ ականատես եղան Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոց եկեղեցու բակում անցկացված տոնակատարությանը: Այստեղ Երեւանից ժամանած երաժշտական խմբերն ու մենակատարները ներկայացրին հարուստ ու բազմազան ծրագիր: Թարգմանչաց տոնին նվիրված բազմազան միջոցառումների նախաձեռնողն ու անցկացնողը Հայրապետական թեմի ազգային կրոնական տոների ժողովրդականացման կազմակերպիչ Հովհաննես Ավագյանն էր:

ՀՐԱՉՅԱ ՍԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ
Երեւան-Օշական-Երեւան

ԱԶԳ

Մարզական

ՖՈՒՏԲՈԼ

Վերջին հացն էլ կուտ գնաց

Աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարն ավարտվեց

Աշխարհի առաջնության ընտրական հանդիպում.

Հայաստան–Ուկրաինա՝ 0–2 (0–1): Երեւան, «Հրազդան» մարզադաշտ, 11 հոկտեմբերի:

Հայաստանի հավաքական՝ Ռոման Բերեզովսկի, Երվանդ Կրբաշյան, Ռաֆայել Նազարյան (Ֆելիքս Խոջոյան), Սարգիս Հովսեփյան, Գառնիկ Ավալյան, Հարություն Վարդանյան, Արթուր Պետրոսյան (Վարազդատ Ավետիսյան), Ալբերտ Սարգսյան, Համլետ Մխիթարյան, Վարդան Մինասյան (Էրիկ Ասատուրյան), Կարապետ Միքայելյան:

Ուկրաինայի հավաքական. Ալեքսանդր Շովկովսկի, Յուրի Դմիտրուլին, Յուրի Սկրիպնիկ (Միխայիլ Ստարոստյակ), Անդրեյ Գոլովկո, Վլադիսլավ Վաշչուկ, Վիկտոր Գուսին, Յուրի Մակսիմով, Յուրի Կալիտվինցեւ, Վիտալի Կոսովսկի (Սերգեյ Նագորնյակ), Անդրեյ Շեւչենկո (Սերգեյ Ատելկին), Սերգեյ Ռեբրով:

Մրցավարներ՝ Մ. Դիաս Վեգա, Խ. Օ. Գոնսալես, Ֆ. Տ. Գրացիա (երեքն էլ՝ Իսպանիա):

Գոլերը խփեցին Շեւչենկոն (33-րդ րոպեին) եւ Մակսիմովը (56-րդ րոպեին):

Ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարի եվրոպական 9-րդ խմբի վերջին հանդիպումը Հայաստանի եւ Ուկրաինայի հավաքականների միջեւ մեծ հետաքրքրություն էր առաջացրել ֆուտբոլասերների եւ մասնագետների շրջանում: Բանն այն է, որ երեւանյան հանդիպման ժամանակ դեռ է որոշվեր աղյուսակում երկրորդ տեղ գրավող հավաքականը (խմբի հաղթողը գործնականորեն վճռվել էր. պարզ էր, որ Գերմանիայի ֆուտբոլիստները չեն զիջի առաջատարի իրենց դիրքերը): Ու թեեւ հանդիպումը մարզական առումով դժվար թե փոխեր մեր թիմի մրցաշարային վիճակը, այնուամենայնիվ, Հայաստանի հավաքականի ֆուտբոլիստները անզիջում խաղ ցույց տվեցին: Հետաքրքիր պայքար ծավալվեց դաշտում, եւ երկար ժամանակ դժվար էր նախապատվությունը տալ կողմերից մեկին, սակայն առաջին խաղակեսի մոտավորապես 20-րդ րոպեին ուրվագծվեց, իսկ այնուհետեւ հստակվեց Ուկրաինայի ֆուտբոլիստների առավելությունը: Նրանց գրոհները ավելի սուր ու վտանգավոր էին, հաճախ հարձակվողներին միանում էին ետին գծի խաղացողները: Մեր պաշտպանները հաճախ սխալներ էին թույլ տալիս, եւ մի քանի անգամ իր խաղացողների սխալներն ուղղեց դարպասապահ Բերեզովսկին: Մեր ֆուտբոլիստները հաճախ աններելիորեն կորցնում էին գնդակը: Այդպիսի մի սխալը թանկ նստեց նրանց վրա: Գրոհներից մեկի ժամանակ Միքայելյանը մրցակցի դարպասի դիմաց հիանալի հարվածային դիրքում հայտնվեց, սակայն հապաղեց, որից օգտվելով, ուկրաինացիները սրընթաց հակագրոհի դիմեցին: Նրանց հարձակման գծի առաջատար Շեւչենկոն խաղընկերոջից փոխանցում ստանալով, գնդակն ուղարկեց Հայաստանի հավաքականի դարպասը: Դա տեղի ունեցավ խաղի 33-րդ րոպեին:

Մեր ֆուտբոլիստները փորձեցին խաղի մեջ բեկում մտցնել: Սակայն դա նրանց այդպես էլ չհաջողվեց: Ուկրաինայի հավաքականի խաղացողներին հաջողվում էր չեզոքացնել մրցակիցների սպառնալիքները եւ, իրենց հերթին, սուր հակագրոհներ անցնել: Այդպիսի մի հաջող գործողություն հյուրերը իրականացրին 56-րդ րոպեին, երբ նրանց կիսապաշտպան Մակսիմովը խփեց երկրորդ գոլը: Մեր ֆուտբոլիստները փաստորեն իրական վտանգ չէին կարողանում ստեղծել հակառակորդի դարպասի մոտ: Իսկ երբ խաղավարտից մոտավորապես 20 րոպե առաջ երկրորդ զգուշացման պատճառով դաշտից հեռացվեց Միքայելյանը, հանդիպման ելքը պարզ դարձավ բոլորին: Իրոք, կրկին սուր իրավիճակներ էին առաջանում Հայաստանի հավաքականի դարպասի մոտ, եւ կրկին [illegible]ությունը փրկում էր մեր դարպասապահը: Այդպես էլ խաղի հաշիվը մնաց անփոփոխ՝ 0–2: Հայաստանի հավաքականը տանուլ տվեց ընտրական մրցաշարի վերջին խաղը:

Խաղից հետո կայացած մամլո ասուլիսում Ուկրաինայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Յոժեֆ Սաբոն դրվատանքի խոսքեր ասելով Հայաստանի թիմի մասին, նշեց, որ իրենք, այնուամենայնիվ, ավելի ուժեղ էին եւ խաղադաշտ էին մտել միայն հաղթելու վճռականությամբ: Նա նաեւ ավելացրեց, որ վաղ է ուրախանալը. 98-ի աշխարհի առաջնության եզրափակիչին մասնակցելու համար իր թիմը դեռ պետք է հաջողության հասնի երկու լրացուցիչ խաղերում:

ՌՈՒԶԱՆՆԱ ԱՎԱԳՅԱՆ

Այսպիսի արդյունքներ ունեցան մեր խմբի հանդիպումները վերջին տուրում

Հայաստան-Ուկրաինա՝ 0–2
Պորտուգալիա-Հյուս. Իռլանդիա՝ 1–0
Գերմանիա-Ալբանիա՝ 4–3

Խումբ 9

Ամփոփիչ աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Գերմանիա	10	6	4	0	23-9	22
2. Ուկրաինա	10	6	2	2	10-6	20
3. Պորտուգալիա	10	5	4	1	12-4	19
4. Հայաստան	10	1	5	4	8-17	8
5. Իռլանդիա	10	1	4	5	6-10	7
6. Ալբանիա	10	1	1	8	7-20	4

Անվստահ խաղի արդյունքը

Մեր երիտասարդական հավաքականը եզրափակում է աղյուսակը

Ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնության ընտրական փուլի վերջին խաղում Հայաստանի երիտասարդական հավաքականը Գյումրիի քաղաքային մարզադաշտում ընդունել էր Ուկրաինայի իր հասակակիցներին: Հիշեցնենք, որ նույն թիմերի՝ Կիեւում կայացած մրցավեճն ավարտվել էր ուկրաինացիների հաղթանակով՝ 7–0 հաշվով:

Թեեւ մրցակից թիմերն արդեն ծանոթ էին իրար, տեղյակ միմյանց թույլ եւ ուժեղ կողմերին, սակայն նրանք «հետազոտում» էին միմյանց, գնդակը խաղարկելով հիմնականում դաշտի միջին հատվածում: Այնուամենայնիվ, հյուրերին հաջողվեց բացել հաշիվը: 32-րդ րոպեին Անդրեյ Գոլովկոն խորամանկեց հայ պաշտպանին, մեծ արագությամբ գնդակով առաջ շարժվեց եւ հուժկու հարվածով գրավեց Գառնիկ Հովհաննիսյանի պաշտպանած դարպասը:

Ընդմիջումից հետո պատկերը կտրուկ փոխվեց: Մեր ֆուտբոլիստները անընդհատ գրոհում էին: Նպատակավոր դիրքերից վրիպեցին Ա. Մինասյանը, Գ. Մանուկյանը, Հ. Գեւորգյանը, Ա. Ամիրյանը: Հյուրերը դիմում էին հազվադեպ, բայց սուր եւ արագ հակագրոհների: Ամենավտանգավորը, թերեւս, 55-րդ րոպեն էր, երբ Ա. Ֆյոդորովի հարվածից հետո գնդակի ճանապարհը փակեց հորիզոնական դարպասաձողը: 63-րդ րոպեին կոպիտ խաղի համար մրցավար Հյուգը դաշտից հեռացրեց Ի. Պավլյուխին: Ստանալով թվային առավելություն մեր ֆուտբոլիստները, թվում էր, կկարողանան փրկել խաղը, սակայն յուրաքանչյուր օդային փոխանցում հեշտությամբ չեզոքացնում էին ուկրաինացի բարձրահասակ պաշտպանները:

Մինչեւ խաղավարտ 0–1 հաշիվը մնաց անփոփոխ:

– Պարտության հիմնական պատճառը հոգեբանական անպատրաստվածությունն էր, – հանդիպումից հետո ասաց թիմի ավագ Գագիկ Մանուկյանը: – Ինչ-որ տեղ չէինք հավատում մեր ուժերին: Միայն խաղի ընթացքում զգացինք, որ ուկրաինացիների դեմ մրցակցելը մեր ուժերից վեր չէ: Ցավոք, ես ու թիմակիցներս չկարողացանք գոլի վերածել ունեցած տարածքային առավելությունը:

Հայաստանի երիտասարդական հավաքականը հանդես եկավ հետեւյալ կազմով. Գ. Հովհաննիսյան, Ռ. Խաչատրյան (Ա. Դոխոյան, 46), Կ. Դոխոյան, Ա. Հարությունյան (Ա. Ամիրյան, 46), Ա. Այվազյան (Վ. Բիչախչյան, 56), Կ. Եփրանոսյան, Ա. Բեռնեցյան, Ա. Ոսկանյան, Ա. Մինասյան, Գ. Մանուկյան, Հ. Գեւորգյան:

ԱՐՄԵՆ ԴԱՎԹՅԱՆ

Եվրոպայի երիտասարդական առաջնության ընտրական փուլի ամփոփիչ աղյուսակ

9-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Գերմանիա	8	6	2	0	20-3	20
2. Ուկրաինա	8	5	1	2	14-4	16
3. Պորտուգալիա	8	4	2	2	20-11	14
4. Ալբանիա	8	1	1	6	6-19	4
5. Հայաստան	8	1	0	7	8-31	3

ԼՈՒՐԵՐ

Հանրապետական առաջնությանը մասնակցեցին ընդամենը երեք թիմեր

...Ֆուտբոլի, նետաձգության եւ մականախաղի օլիմպիական հերթափոխի դպրոցում անցկացվեց մականախաղի հանրապետության երիտասարդական առաջնությունը, որին մասնակցեցին ընդամենը երեք թիմեր: Չեմպիոնի կոչումը նվաճեց Հրազդանի թիմը, երկրորդ տեղում են Երեւանի, երրորդում՝ Գյումրիի մականորդները: Ինչ վերաբերում է առաջնությանը մասնակցող թիմերի քանակին, ՀՀ սպորտվարչության պատասխանատու մասնագետ Նորայր Շահբազյանը նշեց, որ սպասվում էր Երեւանի, Գյումրիի, Հրազդանի մեկից ավելի, ինչպես նաեւ Արարատի թիմերի մասնակցություն, սակայն առաջին հերթին ֆինանսական պատճառներով նրանք չներկայացան մրցավայր:

Մրցեցին պատանի բռնցքամարտիկները

«Դինամո» ընկերության մարզադահլիճում ավարտվեց Արցախի համար զոհված ազատամարտիկ, «Հայաստան» մարզական միության սան, բռնցքամարտիկ Արշակ Ղամբարյանի 4-րդ հուշամրցաշարը: Հանրապետության տարբեր մարզերի ու քաղաքների՝ 1982–83 թթ. ծնված 124 պատանի բռնցքամարտիկներ վեց օր շարունակ պայքարում էին մրցանակների համար: Ըստ քաշային կարգերի հաղթողներ դարձան Արթուր Առաքելյանը (45 կգ, «Դինամո»), Հարություն Թովմասյանը (48 կգ, «Հայաստան» մմ-Օհհու), Կարեն Քալանթարյանը (51 կգ, «Հայաստան» մմ-Օհհու), Էդգար Համբարձումյանը (54 կգ, «Հայաստան» մմ-Օհհու), Արմեն Մկրտչյանը (57 կգ, «Աշխ. հերթափոխ»), Ալիկ Անտոնյանը (60 կգ, Գեղարքունիք), Ժիրայր Գասպարյանը (63 կգ, «Աշխ. հերթափոխ»), Արտակ Հարությունյանը (66 կգ, Գյումրի), Ռաֆիկ Հակոբյանը (69 կգ, Էջմիածին), Արմեն Ղազարյանը (73 կգ, Էջմիածին), Ռուդիկ Ասլանյանը (77 կգ, «Մալաթիա» ակումբ), Վահրամ Ղազարյանը (81 կգ, «Հայաստան» մմ), Արթուր Տոնոյանը (81 կգ-ից բարձր, Էջմիածին): Հանձնաժողովը հատուկ մրցանակներով նշեց նաեւ լավագույն տեխնիկա ցուցադրած պատանի մարզիկներին՝ Ա. Առաքելյան, Հ. Թովմասյան, Կ. Քալանթարյան, Ժ. Գասպարյան: Ի դեպ, վերջինս Իսրայել Հակոբկոխյանի սանն է: Ժիրայրը մեր նշանավոր բռնցքամարտիկի՝ խոշոր մրցումներում հաղթած առաջին սանն է:

ADANA COMMERCIAL BANK

◆Ընդամենը *1%-ով* 1 օրվա ընթացքում անհատ եւ իրավաբանական անձանց համար կատարում ենք փոխանցումներ *Մոսկվայից, Սանկտ-Պետերբուրգից, ԱՄՆ-ից, Կանադայից, Գերմանիայից, Ֆրանսիայից, Ավստրիայից, Լեհաստանից* եւ աշխարհի այլ երկրներից:
◆Սպասարկում ենք
VISA, MasterCard/EuroCard, Diners Club, JCB.
◆Ամենաշահավետ պայմաններով տրամադրում ենք
MasterCard/EuroCard.
◆Ընդունում ենք ավանդներ հետեւյալ տոկոսադրույքով.

Տոկոս / Ժամկետ	1 ամիս	2 ամիս	3 ամիս	6 ամիս	9 ամիս	12 ամիս
USD DEM FRF	2.0%	4.0%	7.5%	15.0%	22.5%	36.0%
AMD RUR	2.0%	5.0%	8.0%	18.0%	28.5%	40.0%

Նվազագույն գումարը չի սահմանափակվում:
◆Կատարում ենք բանկային ցանկացած գործառնություն:

Երեւան, Նալբանդյան 5, հեռ. 58-38-64, 58-59-80

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

մեկ սենյականոց բնակարան 9 հարկանի շենքի 8-րդ հարկում, Խորենացու փողոցում:

Զանգահարել 23-37-96

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

մեկ սենյականոց բնակարան Կոմիտաս փողոցում, 5 հարկանի շենքի 5-րդ հարկում (Արաբկիր համալսարանի շենքում):

Զանգահարել 23-34-35

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կխնամեմ երեխա 10 ամսականից բարձր տարիքի:

Հեռ.՝ 24-88-56

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ամերիկյան կազմակերպությունը ձեզ առաջարկում է եկամտաբեր աշխատանք:

Հեռ. 58-91-44 Քրիստինե

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Առանձնատուն, 80 քառ. մ ննջասենյակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:

Զանգահարել 27 22 57
ժամը 10-16, 58 33 26
ժամը 18-23

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

սեփական երկհարկանի շենքի 2-րդ հարկը բաղկացած երեք սենյակից: Երկու կողմից սեփական հողատարածք 300 քառ մետր ընդհանուր մակերեսով: Երկու ավտոտնակ, մուտքը առանձին:

Հասցեն՝ Տրասաս 68
(ԳԱ հետեւի մասում):
Հեռախոս 52-54-39

Միդլենդ Արմենիա բանկի հաշվեկշիռը

հաշվապահական հաշվառման հավաքական (կոնսոլիդացված)

հազ. դրամ

Ակտիվ	Գումարը 30.06.97	30.09.97
1. Դրամական միջոցներ	1,317,933	811,62
ա) դրամով	27,529	69,663
բ) արտարժույթով	1,290,404	741,949
2. Հաշիվներ թղթակից բանկերում	4,074,118	6,163,511
ա) դրամով Կենտրոնական բանկում	215,381	439,746
դրամով այլ բանկերում	—	—
բ) արտարժույթով հանրապետությունում	5,330	157,855
արտարժույթով հանրապետությունից դուրս	3,853,407	5,217,144
արտարժույթով պարտադիր պահուստավորում Կենտրոնական բանկում	0	348,766
3. Արժեթղթեր, փայամասնակցություն	1,938,650	2,898,500
այդ թվում պետական կարճաժամկետ պարտատոմսեր	1,938,650	2,898,500
4. Վարկային ներդրումներ	1,528,208	1,199,952
այդ թվում արտարժույթով	1,378,768	1,054,008
5. Բանկերին տրված վարկեր	——	——
6. Դեպոզիտներ այլ բանկերում	25,488	25,055
7. Լիզինգ	—	—
8. Ֆակտորինգ	—	—
9. Հիմնական միջոցներ	1,101,486	1,125,051
10. Շահույթի հաշվին օտարված միջոցներ	111,769	123,766
11. Այլ ակտիվներ	422,761	454,126
12. Նախորդ տարիների վնաս	790,496	790,496
Հաշվեկշիռ	11,310,909	13,592,069
Պասիվ		
1. Կանոնադիր կապիտալ	2,437,600	2,437,600
2. Պահուստային ֆոնդ	—	—
3. Այլ ֆոնդեր	101,827	130,345
4. Հաճախորդների հաշիվների միջոցներ	5,641,844	7,958,777
այդ թվում արտարժույթով	5,085,468	7,331,351
5. Թղթակից բանկերի հաշիվներ	19,115	54,248
6. Կազմակերպությունների, ձեռնարկությունների դեպոզիտներ	1,072,597	386,097
7. Քաղաքացիների ավանդներ	552,718	504,392
այդ թվում արտարժույթով	552,718	504,392
8. Այլ բանկերից ստացված վարկեր	509,750	501,100
9. Ընթացիկ շահույթ	360,985	531,526
10. Կրեդիտորներ եւ այլ պարտավորություններ	541,963	942,708
15. Վարկային հնարավոր կորուստների պահուստային ֆոնդ	72,510	145,276
Հաշվեկշիռ	11,310,909	13,592,069

Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի սահմանած բանկերի գործունեության կարգավորման տնտեսական նորմատիվների

ՀԱՇՎԱՐԿ

Հավելված 1

Ցուցանիշների անվանումը	Սահմանված տնտեսական նորմատիվի մեծությունը	Տնտեսական նորմատիվի փաստացի մեծությունը առ 1 հուլիսի 1997 30.06.97	30.09.97
Ընդհանուր կապիտալի եւ ռիսկով կշռված ակտիվների գումարների միջեւ սահմանային հարաբերակցությունը (Ն)	Նվազագույն թույլատրելի մեծությունը 1997 թ. հունվարի 1-ից 5%	48.79%	69.16%
Հիմնական կապիտալի եւ ռիսկով կշռված ակտիվների գումարների միջեւ սահմանային հարաբերակցությունը (Ն)	Նվազագույն թույլատրելի մեծությունը 1997 թ. հունվարի 1-ից 3.25%	57.55%	78.53%
Բարձր իրացվելի ակտիվների եւ ընդհանուր ակտիվների գումարների միջեւ սահմանային հարաբերակցությունը (Ն)	Նվազագույն թույլատրելի մեծությունը 25%	74.92%	81.44%
Բարձր իրացվելի ակտիվների եւ ցպահանջ պարտավորությունների միջեւ սահմանային հարաբերակցությունը (Ն)	Նվազագույն թույլատրելի մեծությունը 1997 թ. հունվարի 1-ից 30%	126.46%	122.60%
Մեկ փոխառուի ռիսկի առավելագույն չափը (Ն 3)	Առավելագույն թույլատրելի մեծությունը չպետք է գերազանցի ընդհանուր կապիտալի 25%-ը (1997 թ. հուլիսի 1-ից 1998 թ. հունվարի 1-ը)	25.75%	13.55%
Բանկի հետ կապված բոլոր անձանց գծով ռիսկի առավելագույն չափը (Ն 4)	Մինչեւ 1998 թ. հունվարի 1-ը 100%	1.95%	1.37%
Բանկի հետ կապված մեկ անձի գծով ռիսկի առավելագույն չափը (Ն)	Մինչեւ 1999 թ. հունվարի 1-ը 10%	1.73%	1.37%

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Բանկի եկամուտների եւ ծախսերի վերաբերյալ

Եկամուտներ

հազ. դրամ

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Նախորդ ժամանակաշրջան	Հաշվետու ժամանակաշրջան
Դրամական վարկերից եւ դեպոզիտներից ստացված տոկոսներ	35,153	56,266
Արտարժութային վարկերից եւ դեպոզիտներից ստացված տոկոսներ	208,468	365,911
Ստացված կոմիսիոն գումարներ	212,530	386,899
Ծախսերի փոխհատուցումը հաճախորդների կողմից		
Լիզինգից, ֆակտորինգից, տրաստային գործառնություններից ստացված եկամուտներ		
Արտարժութային գործառնություններից ստացված եկամուտներ	131,356	239,978
Արժեթղթերով գործառնություններից ստացված եկամուտներ	481,783	648,205
Մատուցված ծառայությունների դիմաց ստացված գումարներ	8,627	12,059
Նախկինում պահուստաֆոնդի հաշվին դուրս գրված վարկի վերադարձում		
Անցած տարիների գործառնություններից ստացված տոկոսներ եւ կոմիսիոն գումարներ		
Այլ եկամուտներ	38,170	151,303
այդ թվում ա) վարկերի պահուստաֆոնդից վերադարձված գումարներ	29,522	140,446
բ)		
Ընդամենը եկամուտներ	1,116,087	1,860,621

Ծախսեր

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Նախորդ ժամանակաշրջան	Հաշվետու ժամանակաշրջան
Ներգրավված միջոցների դիմաց դրամով վճարված տոկոսներ	17,409	22,188
Ներգրավված միջոցների դիմաց արտարժույթով վճարված տոկոսներ	169,545	234,092
Վճարված կոմիսիոն գումարներ	8,805	14,867
Հաճախորդների համար ծախսեր		
Լիզինգի, ֆակտորինգի, տրաստային գործառնությունների գծով ծախսեր		
Արտարժութային գործառնությունների գծով ծախսեր	15,649	15,830
Արժեթղթերով գործառնությունների գծով ծախսեր		
Ամորտիզացիոն հատկացումներ եւ մաշվածք	49,340	77,295
Մասհանումներ վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդին	91,855	275,546
Անցած տարիների գործառնությունների գծով վճարված տոկոսներ եւ կոմիսիոն գումարներ		
Այլ ծախսեր	24,206	37,940
այդ թվում ա) արտարժույթի փոխադրման ծախսեր	9,380	20,638
բ) պլաստիկ քարտերի ձեռքբերման ծախսեր		
Ընդամենը 970	376,809	677,758
Աշխատավարձի ֆոնդ	205,898	390,086
Գործուղման ծախսեր	8,636	13,612
Այլ ծախսեր	163,759	247,639
այդ թվում ա) խմբին վճարված գումարներ	15,402	40,567
բ) կոմպյուտերային համակարգի պահպանման ծախսեր	12,892	25,547
Ընդամենը 971	378,293	651,337
Ընդամենը ծախսեր	755,102	1,329,095

ԲԱՆԿԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՎԵՐԱԳՐՎՈՂ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ ԵՎ ԾԱԽՍԵՐ

Եկամուտներ

հազ. դրամ

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Նախորդ ժամանակաշրջան	Հաշվետու ժամանակաշրջան
Արժեթղթերի եւ փայամասնակցության գծով եկամուտներ		
Արտարժութային գործառնությունների գծով դրական փոխարժեքային տարբերություններ		
Ստացված տույժեր, տուգանքներ փոխհատուցումներ		
Նախորդ տարիների շահույթ		
Նախկինում վնասներով դուրս գրված վարկի վերադարձում		
Գրավի իրացումից ստացված եկամուտներ		
Այլ եկամուտներ		
Ընդամենը	0	0

Ծախսեր

հազ. դրամ

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Նախորդ ժամանակաշրջան	Հաշվետու ժամանակաշրջան
Վճարված տույժեր, տուգանքներ		
Գանձման համար ոչ ենթակա դեբիտորական պարտքերի դուրսգրումից վնասներ		
Արտարժութային գործառնությունների գծով բացասական փոխարժեքային տարբերություններ		
Այլ ծախսեր		
Ընդամենը	0	0

Հաշվեկշռային շահույթ (վնաս)-531,526

Հարկվող շահույթ-0

ՇԱՀՈՒՅԹԻ ԲԱՇԽՈՒՄԸ

Ցուցանիշների անվանումը	%	Գումար (հազ. դրամ)
Շահույթից մասհանումներ		
- վճարումներ բյուջեին		0
- պահեստային ֆոնդ		0
- կուտակման ֆոնդ		0
- սպառման ֆոնդ		0
- բաժնետերերի (փայատերերի) շահաբաժիններ		0
- այլ բաշխումներ		0
- չբաշխված շահույթ	100.0%	531,526
Ընդամենը	100.0%	531,526

Հայաստանի բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության

հիմնադրամը

հայտարարում է

1998 թ. հունվար-փետրվար ամիսներին Լեհաստանում կայանալիք լրագրողական վարպետության սեմինարին մասնակցելու մրցույթ: Մրցույթին կարող են մասնակցել թերթերին աշխատակցող երիտասարդ լրագրողներ (մինչեւ 30 տարեկան):

Ցանկացողները պետք է ներկայացնեն՝

- վերջին երեք ամսվա ընթացքում տպագրված երեք լավագույն նյութերը,
- ինքնակենսագրություն,
- սեմինարին մասնակցելու անհրաժեշտության հիմնավորումը,
- բնութագիր խմբագրից (ցանկալի է):

Դիմումները ներկայացնելու ժամկետն է 1997 թ. նոյեմբերի 5-ը:

Երեւան, Այգեձոր 53 բ.
հեռ. 27. 21. 19; 151. 088 AT&T

Ազգ-ը

աշխատանքի է

հրավիրում

առաքիչի:

Նախընտրելի են

Կենտրոն-Բաղրամյան-

Կոմիտաս-Զեյթուն

երթուղու մերձակայքում

բնակվողները:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան 115/70 քմ, Զարենցի 52, 3 հարկանի քարե շենքի 2-րդ հարկում:

Հեռ.՝ 55-66-56

ՎԱՃԱՌՈՒՄ ԵՄ

5 սենյականոց տուն (բանջարանոց) 180/150 մ² նկուղով, կաբսայտերով, ավտոտնակով, քարե պարսպով, մշտական ջրով եւ հեռախոսով: 800 մ² հողամաս:

☎ *270338 (երեկոյան)*

Open Society Institute Assistance Foundation Armenia

53b Aigedzor St., Yerevan, Armenia ● Tel.: (374-2) 272-119, 271-713
● Tel./Fax: (374-2) 151-088 ● E-mail: soros@arminco.com

Employment Opportunities

Open Society Institute Assistance Foundation - Armenia announces the following job vacancies:

Accountant
The Accountant carries out all duties and activities within the Finance Department connected with administrative operations of the office.

Administrative Assistant
The Administrative Assistant, in assistance to and under supervision of the Office Manager, will provide secretarial support to the Country Director and Programming staff.

Office Manager
The Office Manager serves as the key aide to the Country Director in running the office and providing general administrative support to Programming staff.

Requirements:
All positions require fluent speaking and writing ability in English, knowledge of Russian, previous related work in an international organization, self-motivation, ability to travel outside of Armenia and Armenian citizenship. The Accountant position requires either relevant educational background or sufficient related experience. Interested applicants may send resumes, with brief cover letters and lists of references to OSI AF Armenia through 24 October. Placements are expected the second week of November. For more information, contact the receptionist at OSI AF.

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրքերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www/arminco.com/spyur)

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 683. Տպաքանակը՝ 3000. Ստորագրված է տպագրության՝ 13. 10. 1997. Գինը՝ 100 դրամ